

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
im. Emilii Sukertowej Biedrawiny w Olsztynie

CZYTELNIA WRD

**bibliotekarz
olsztyński**

IV / 85

WOJEWODZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny
w Olsztynie

CZYTELNIA WBP

BIBLIOTEKARZ OLSZTYNSKI
Nr 4/1985.

Olsztyn, marzec 1986.

LIBRARY
UNIVERSITY OF TORONTO

BIBLIOTEKARZ OLSZTYŃSKI

Nr 4/1985

Zespół autorsko-redakcyjny:

Krystyna Bartoszewicz-Zykubek, Jan
Burakowski /przewodniczący/, Halina
Giżyńska-Burakowska, Henryk Jakubiec,
Zdzisława Kosmowska, Jolanta Juran,
Beata Ruzicka-Florczuk, Izabela Syrojć,
Bożena Wasilewska.

Wydawca: Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emilii
Sukertowej-Biedrawiny, 10-117 Olsztyn.
Powielono w ZMP WDK w Olsztynie.
Nakład 350 egz., C-3. Maszynopis: RW

SPIS TREŚCI

Str.

I. W NASZYCH BIBLIOTEKACH

1. Współzawodnictwo bibliotekarzy woj. olsztyńskiego na 40-lecie Polski Ludowej i 40-lecia powrotu Ziemi Zachodnich i Północnych do Macierzy. Cele - przebieg - wyniki - nagrody
/Jan Burakowski/ 3
2. Biblioteki rejonu Morąg /Elżbieta Filipczuk/ 7
3. Miejska Biblioteka Publiczna w Ilawie
/Jan Burakowski/ 10
4. Miejska-Gminna Biblioteka Publiczna w Nidzicy
/Krystyna Litwin/ 12
5. Gminna Biblioteka Publiczna w Zalewju
/Krystyna Bartoszewicz-Zykubek/ 15
- Literatura niebeletrystyczna w bibliotekach dla
dzieci i jej wykorzystanie 17
6. W Bibliotece Publiczno-Szkolnej w Górowie II.
/Józefa Szewczuk/ 18
7. W Oddziale dla dzieci MGBP w Reszlu
/Maria Tuczyńska/ 19
8. W Oddziale dla dzieci MGBP w Dobrym Mieście
/Jolanta Dunikowska/ 22
9. W Bibliotece Publiczno-Szkolnej w Borecznie/
/Janina Fereniec/ 24
10. To i owo z życia bibliotek /J.B., PS/ 26

II. BIBLIOTEKARZE

11. Polonistka w bibliotece. Rozmowa z Haliną Giżyńską-Burakowską /rozmawiał Henryk Jakubiec, bibliografia - Jolanta Juran/ 31

12.	Wiktoria Grabowska z Nawiad /Jan Burakowski/..	39
III. <u>ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE</u>		
13.	"Głos Olsztyński" - "Gazeta Olsztyńska" 1945-1985 /Irena Walczak/	42
14.	Michał Bułhakow /Jolanta Juran/	44
15.	Literacka Nagroda Nobla '85 - Claude Simon /Jolanta Juran/	44
16.	Zygmunt Freud /Beata Rudzka-Florczuk/	51
IV. <u>NOWOSCK WYDAWNICZE</u>		
17.	Nowe książki o Warmii i Mazurach /Bożena Wasilewska/	54
18.	Źródła informacyjno-bibliograficzne. Wybór nabytków WBP /Beata Rudzka-Florczuk/	55
19.	Lektury dla bibliotekarzy /Krystyna Bartoszewicz- Zykubek/	59
V. <u>20. KALENDARIUM ROCZNIC I OBCHODOW</u>		
	/Beata Rudzka-Florczuk/	61
VI. <u>KRONIKA BIBLIOTEK</u>		
21.	Z prac Ogólnopolskiego Zespołu Partyjnego Bibliotekarzy /J.B./	70
22.	Kalendarium wydarzeń z życia bibliotek publicz- nych i zakładowych oraz organizacji społecznych środowiska bibliotekarskiego	71
VII. <u>Z ZAŁOBNEJ KARTY</u>		
23.	Danuta Hertłowa 15 VI 1914 - 31 XI 1985 r. /Henryk Jakubiec/	74

I. W NASZYCH BIBLIOTEKACH

1. Współzawodnictwo bibliotekarzy woj. olsztyńskiego na 40-lecie Polski Ludowej i 40-lecie powrotu Ziem Zachodnich i Północnych do Macierzy. Cele-przebieg-wyniki-nagrody.

Z początkiem 1984 r. WBP w Olsztynie ogłosiła Współzawodnictwo bibliotekarzy województwa mające na celu polepszenie pracy bibliotek oraz uczczenie 40-lecia Polski Ludowej i 40-lecia powrotu do Polski Ziem Zachodnich i Północnych. Współzawodnictwo było ukierunkowane głównie na: a/szerokie spopularyzowanie piśmiennictwa obrazującego dorobek Polski Ludowej oraz integrację Ziem Zachodnich i Północnych z Macierzą, b/zdopingowanie bibliotekarzy do działań mających na celu poszerzenie i pogłębienie czytelnictwa w woj.olsztyńskim, c/upowszechnienie doświadczeń przodujących bibliotekarzy i ich nagrodzenia.

Bibliotekarzom zaproponowano podjęcie działań mających na celu szerokie spopularyzowanie zbiorów bibliotecznych a szczególnie publikacji związanych tematycznie z dorobkiem kulturalnym i społeczno-gospodarczym Polski Ludowej, dziejami i dorobkiem Ziem Zachodnich i Północnych, udziałem żołnierza polskiego w II wojnie światowej, problemami współczesnej młodzieży i problemami związanymi z rolnictwem i gospodarką żywnościową. Przedmiotem Współzawodnictwa mogły być też działania mające na celu poszerzenie zasięgu oddziaływania terytorialnego bibliotek lub poprawę warunków obsługi czytelników i pracy bibliotekarzy.

Współzawodnictwo trwał od 1 kwietnia 1984 r. do końca maja 1985r. Podsumowanie w gminach i rejonach nastąpiło we wrześniu a w skali wojewódzkiej - w październiku 1985 r.

Bibliotekarze /indywidualni lub zespoły pracowników/ chcący wziąć udział we Współzawodnictwie, nadesłali do WBP odpowiednie deklaracje z podaniem tematów na których w pracy zamierzają się skoncentrować. Ogółem zgłosili akces pracownicy ze 155 placówek /ok. 60% ogółu bibliotek i filii/ - m.in. pracownicy wszystkich bibliotek rejonowych, miejsko-gminnych i gminnych /oprócz GBP w Łukcie/. Nie wzięło udziału we Współzawodnictwie ok. 50% jednogłębnych filii na wsi - z uwagi na zmiany kadrowe lub brak przygotowania pracowników do prac oświatowych. W zgłoszeniach najczęściej powtarzały się następujące tematy: intensyfi-

kacja rozmaitych form popularyzacji czytelnictwa, poszerzenie sieci punktów i filii bibliotecznych, podniesienie poziomu estetycznego wnętrza a szczególnie informacji wizualnej. Mniej deklaracji dotyczyło działań na rzecz poprawy warunków lokalowych, poszerzenia obsługi czytelników niepełnosprawnych, polepszenia warunków BHP. Nie zanotowano zgłoszeń zmierzających do popularyzacji literatury o problemach współczesnej młodzieży.

Przebieg Współzawodnictwa w skali wojewódzkiej i jego wyniki oceniła 6-osobowa Komisja powołana przez Dyrektora WKiS UW - pod przewodnictwem mgr Elżbiety Sikorskiej. Oparto się na następujących materiałach: sprawozdaniach bibliotek z przebiegu Współzawodnictwa, wnioskach o wyróżnienie przodujących bibliotekarzy i bibliotek nadesłanych przez biblioteki rejonowe, wynikach pracy bibliotek w 1984 roku uwidocznionych w "Ocenie pracy bibliotek w 1984 r." a także sprawozdaniach instruktorów WBP hospituujących wszystkie placówki zgłoszone do nagród wojewódzkich. Komisja Wojewódzka na posiedzeniu w dniu 30 października sformułowała następujące główne wnioski:

- a/Współzawodnictwo niewątpliwie spełniło pokładane w nim zadanie i przyczyniło się do poprawy wyników pracy wielu bibliotek. Świadczą o tym takie fakty, jak: poważny wzrost w 1984 r. liczby obsługiwanych czytelników /z 22,6% do 23,4 ogółu mieszkańców/ i ilości wypożyczeń /z 415 do 435 na 100 mieszkańców/, ilości filii /o 6/ i punktów b-nych /z 823 do 878/ a także wyraźna aktywizacja pracy popularyzacyjnej bibliotek.
- b/Wielu indywidualnych b-rzy i całe zespoły pracownicze uzyskały rezultaty zasługujące na wyróżnienie.
- c/Porównanie wyników pracy poszczególnych b-k i całych rejonów, wskazuje na bardzo poważne zróżnicowanie czytelnictwa i poziomu pracy bibliotekarzy. Fakt ten będzie przedmiotem uważnych obserwacji i troski ze strony WBP. Należy podejmować starania organizacyjne, szkoleniowe i instruktażowe zmierzające do usunięcia szczególnie rażących braków a przede wszystkim spopularyzowania i powszechnego wdrażania do praktyki wzorców rzetelnej i twórczej pracy. Komisja dysponowała następującymi możliwościami nagrodzenia osób i placówek, które wyróżniły się we Współzawodnictwie: funduszami na nagrody pieniężne w wysokości 230 tys. zł /w tym z budżetu WBP 190 tys. zł. i WKiS 40. tys. zł./, dyplomami honorowymi dla szczególnie wyróżniających się placówek.

Biorąc pod uwagę ustalenia regulaminowe, wyniki osiągnięte przez poszczególne placówki i pracowników oraz posiadane możliwości finansowe. Komisja postanowiła nagrodzić i wyróżnić 48 osób nagrodami pieniężnymi /w tym 11 - nagrodami I^o, 21 - nagrodami II° a 16 - nagrodami III°. 29 placówek bibliotecznych wyróżniono dyplomami.

Równolegle ze Współzawodnictwem Wojewódzkim oceniono przebieg w województwie ogólnopolskiego "Współzawodnictwa o najlepszą bibliotekę w gminie". We współzawodnictwie tym wzięło udział 45 placówek bibliotecznych oraz 12 urzędów administracji państwowej gmin i miast-gmin. Wartość wykonanych zobowiązań wynosiła 8.264 tys. zł /w tym 2.400 tys. to wartość czynów społecznych/. Współzawodnictwo przyczyniło się do poprawy warunków lokalowych i estetyki wnętrza b-nych, rozbudowy sieci bibliotek i punktów b-nych, poszerzenia zakresu pracy popularyzacyjnej bibliotek. - Biorąc pod uwagę osiągnięcia poszczególnych bibliotek biorących udział we Współzawodnictwie "O najlepszą bibliotekę w gminie", sąd konkursowy postanowił wyróżnić nagrodami wojewódzkimi 3 placówki /MGBP w Lubawie i MGBP w Reszlu - maszynami do pisania a GBP w Świątkach - rzutnikiem do przezroczy/ i zgłosić do wyróżnienia nagrodami centralnymi MGBP w Reszlu i GBP w Świątkach. Osiągnięcia indywidualnych osób w tym Współzawodnictwie uwzględniono przy przyznawaniu nagród pieniężnych we Współzawodnictwie Wojewódzkim /obie akcje były prowadzone i oceniane równolegle/.

Bibliotekarze woj. olsztyńskiego wyróżnieni nagrodami pieniężnymi we Współzawodnictwie na 40-lecie PRL w Współzawodnictwie "O najlepszą bibliotekę w gminie".

NAGRODY I^o - w wysokości 7.000 zł każda:

1. Bartosiak Anna - dyr. MGBP w Młdziejcu
2. Bielska Honorata - dyr. MGBP w Reszlu
3. Bronakowska Maria - kier. GBP w Miłakowie
4. Burzyńska Anna - dyr. MBP w Ostródzie
5. Majewska Maria - instr. MBP w Morągu
6. Morgiewicz Józefa - kier. GBP w Świątkach
7. Parys Wiesława - kier. czytelni MBP w Kętrzynie
8. Ratka Teresa - kier. GBP w Zalewie
9. Siebieszuk Krystyna - dyr. MGBP w Górowie II.
10. Treder Teresa - kier. wypożyczalni MBP w Iławie
11. Zacharewicz Maria - kier. wypożyczalni MGBP w Reszlu

NAGRODY II° - w wysokości 5.000 zł każda

1. Cieślak Barbara - kier. GBP w Dąbrownie
2. Ferencik Janina - kier. filii w Boreczynie, gm. Zalewo
3. Filipczuk Elżbieta - kier. działu UZ MGBP w Morągu
4. Iterman Teresa - kier. działu GIOZ MBP w Kętrzynie
5. Makara Teresa - kier. wypoż. MGBP w Biskupcu
6. Makarewicz Krystyna - kier. Oddz. dla Dzieci F&9 WBP Olsztyn
7. Miesiobędzki Wiesław - dyr. MBP w Iławie
8. Ostas Henryka - kier. filii nr 1 MBP w Lidzbarku Warm.
9. Rolnicka Wanda - prac. MGBP w Górowie Ił.
10. Rokicińska Hanna - dyr. MGBP w Morągu
11. Sadowska Leokadia - dyr. MGBP w Jezioranach
12. Stadnik Kazimiera - kier. GBP w Srokowie
13. Stepnowska Maria - kier. GBP w Dźwierzutach
14. Szewczuk Józefa - kier. Oddziału MGBP w Górowie Ił.
15. Szewczyk Helena - kier. filii w Bezledach, gm. Bartoszyce
16. Szymocha Maria - kier. filii nr 18 WBP w Olsztynie
17. Wawrowicz Leokadia - dyr. MGBP w Dobrym Mieście
18. Wojtyniak Urszula - kier. filii w Słoneczniku, gm. Morąg
19. Zabawa Krystyna - kier. filii nr 3 MBP w Ostródzie
20. Zawadzka Anna - kier. filii we Franknowie, gm. Jeziorany
21. Żedelo Jadwiga - kier. czyteln. MGBP w Biskupcu.

NAGRODY III° w wysokości 3.000 zł. każda

1. Biadoń Teresa - kier. GBP w Jonkowie
2. Deonisiak Paulina - kier. filii w Łaniewie, gm. Lidzbark
3. Dunikowska Jolanta - kier. Oddziału MGBP w Dobrym Mieście
4. Figurska Irena - kier. filii w Ząbrowie, gm. Iława
5. Grzelkowska Alicja - kier. działu UZ MBP w Mrągowie
6. Hładasz Stanisława - kier. filii w Rodnowie, gm. Bartoszyce
7. Kowalewska Danuta - kier. filii w Szkotowie
8. Kirjew Halina - kier. filii w Kwiecewie, gm. Świątki
9. Łaskarzewska Jolanta - kier. filii w Kosewie, gm. Mrągowo
10. Rosiak Sabina - kier. dz. UZ MGBP w Dobrym Mieście
11. Stępień Bogumiła - kier. filii w Lasecznie, gm. Iława
12. Zabłocka Katarzyna - kier. filii w Napiwodzie, gm. Nidzica
13. Zarecka Aleksandra - kier. Oddziału MGBP w Nidzicy
14. Zegarek Jadwiga - kier. GBP w Gietrzwałdzie

15. Zięba Alicja - kier. wypożyczalni MGBP w Dobrym Mieście
16. Zubrzycka Bożena - kier. czytelni MGBP w Nidzicy

Dorobek Współzawodnictwa w wybranych
rejonach i bibliotekach

Elżbieta Filipczuk
MGBP w Morągu

2. Biblioteki rejonu Morąg

Wyniki uzyskane przez nasze biblioteki w 1984 r. były wyższe niż przeciętnie w województwie. Niewątpliwie przyczyniło się do tego Współzawodnictwo, które zaktywizowało bibliotekarzy do wydajniejszej pracy, do poszukiwania możliwości bardziej skutecznego popularyzowania zbiorów i zacieśnienia kontaktów ze środowiskiem.

Zaczną od pracy punktów bibliotecznych, które przeważnie są jedynymi "centrami kultury" w małych wsiach, zakładach pracy, hotelach robotniczych. Większość naszych kierowników punktów to prawdziwi miłośnicy książek, którzy nie tylko książki wypożyczają, ale także z książką potrafią pracować i nie liczą wcale na symboliczne nagrody kwartalne. Bardzo dobra praca Cecylii Uselis z Dajna /gm. Zalewo/, Marzeny Kłodnickiej z Urowa /f. Boreczno/, Bogdana Filipowicza z Polkajna /gm. Miłakowo/, którzy potrafili zorganizować udane spotkania z pisarzami, przeprowadzić konkursy plastyczne, została uhonorowana nagrodami wojewódzkimi I i II stopnia w konkursie na najlepszy punkt biblioteczny.

Ogłaszane przez WBP i MGBP konkursy bardzo pomogły bibliotekarzom w pracy popularyzatorsko-oświatowej.

Założenia konkursów "Poznaj Warmię i Mazury" oraz "Czy znasz dzieje Warmii i Mazur" miały na celu rozbudzenie wśród dzieci i młodzieży uczuć patriotycznych, ukazanie piękna i rozmiłowanie w ziemi rodzinnej. W zrealizowaniu tych celów pomogła nam praca z literaturą regionalną, na bazie której opracowano nie tylko pytania konkursowe, ale i scenariusze wystaw, pogadanki, lekcje biblioteczne, montaż słowno-muzyczne. Dzięki stałej współpracy ze szkołami

różnego stopnia oraz biblioteką pedagogiczną uzyskaliśmy 383 uczestników konkursu "Poznaj Warmię i Mazury". Czytelnicy z naszego rejonu okazali się najlepiej przygotowanymi i otrzymali pierwsza miejsca w eliminacjach wojewódzkich. W związku z popularyzacją tych konkursów zakupiono dodatkowo literaturę regionalną, wzrosły wskaźniki czytelnictwa tej literatury.

W czasie organizowanych imprez związanych z konkursami, czytelnicy mieli okazję poznać wielu ciekawych ludzi związanych z naszym miastem, regionem. Były to: spotkania z pisarzami olsztyńskimi /Stanisław Piechocki, Bohdan Dzitko, Józef Jacek Rojek/, spotkania z pierwszymi osadnikami, kombatantami, ludźmi zasłużonymi dla naszych wsi i miasta. Dzieci wykonały szereg bardzo interesujących prac /albumów, innych form plastycznych - np. wypalane na drewnie herby miast/ związanych z naszym regionem, zbierały stare pamiątki. Były to świetne lekcje wychowania patriotycznego.

Temat 40-lecia PRL i 40-lecia powrotu Ziem Zachodnich i Północnych do Macierzy dominował w pracach z czytelnikiem zarówno dorosłym jak i dziecięcym. Ogłoszony przez MGBP w Morągu konkurs plastyczny dla dzieci "Ja - mój dom - moja Ojczyzna - Polska Ludowa" dotarł nawet do najmniejszych punktów bibliotecznych. Wpłynęło 449 prac, które przedstawiały oczami dziecięcymi nasze codzienne życie.

Biblioteki naszego rejonu podjęły szeroką akcję popularyzującą konkurs na recenzję oraz plebiscyt "Literatura Warmii i Mazur" w 40-leciu PRL". Ogółem uzyskano ze wszystkich naszych bibliotek 83 recenzje i 230 kuponów/ wiele z nich zostało nagrodzonych i wyróżnionych. Dowodzi to, że literatura naszych pisarzy regionalnych jest czytana i znana.

"Pomagamy sobie w pracy" - to temat konkursu rejonowego dla bibliotekarzy na pomoce metodyczne. Opracowane przez koleżanki pomoce metodyczne zostały powielone i wypożyczone do realizacji w codziennej pracy bibliotekarzy.

W czasie trwania współzawodnictwa bibliotekarki naszego rejonu podjęły szczególnie aktywne działania na rzecz popularyzacji zbiorów, przeprowadzając wiele ciekawych form pracy z czytelnikiem. Trudno jest wymienić wszystkie, bo było ich bardzo, bardzo dużo. Wszystkich form pracy w rejonie naliczyłam przeszło 2 tysiące. Systematycznie realizowane jest przysposobienie czytelnicze i informacyjne na poszczególnych poziomach nauczania w szkołach podstawowych i średnich. Obok lekcji z zakresu przysposobienia czytelnicze go prowadzone były lekcje tematyczne. Z okazji rocznic i obchodów

przygotowano wiele różnorodnych imprez bibliotecznych, montażu słowno-muzycznych, wieczorów baśni i poezji. Biblioteki nasze bardzo często i licznie odwiedzane są przez dzieci i młodzież w zorganizowanych wycieczkach. Tradycją stało się, że najmłodszy czytelnicy /uczestnicy wycieczek/ otrzymują na pamiątkę książeczki z wydrukowanym zaproszeniem do naszej biblioteki i informacją o godzinach udostępniania. W pracy z czytelnikiem dorosłym odbyło się wiele przeglądów książek, pogadanek, przeprowadzono dyskusje nad książką.

Bardzo popularną i oczekiwaną formą pracy z czytelnikiem są spotkania autorskie. M.in. odwiedzili naszą bibliotekę - poza wspomnianymi wyżej pisarzami olsztyńskimi - Zbigniew Safian, Aleksander Minkowski, Krystyna Nepomucka a także krytyk literacki dr Andrzej Staniszewski i naukowiec AR-T - dr inż. Danuta Koterowa. Formą masowej propagandy zbiorów były wystawki książek, fotogazetki i plakaty związane z obchodzonymi rocznicami politycznymi i literackimi.

Preferowaną formą w naszych bibliotekach stały się duże wystawy książek i dokumentów o różnorodnej tematyce, które były eksponowane w bibliotece oraz w zakładach pracy, na sesjach, olimpiadach. Oto niektóre tematy tych wystaw: "Historyczny rodowód Wojska Polskiego", "Dorobek Polski Ludowej", "40-lecie reformy rolnej", "Ziemia - losy-ludzie", "Drogi zwycięstwa". Były to wystawy z ciekawą oprawą plastyczną na które organizowaliśmy wycieczki młodzieży szkolnej.

Starania, aby ciekawymi imprezami szeroko popularyzować czytelnictwo, dały widoczne efekty i wzmoczona praca koleżanek została doceniona.

W dniu 27 listopada 1985 roku w nowym lokalu Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie odbyła się impreza podsumowująca "Współzawodnictwo bibliotek woj. olsztyńskiego". Siedem bibliotekarek z rejonu Morąg otrzymało nagrody wojewódzkie: I Stopnia - Maria Bronakowska, kierownik GBP w Miłakowie, Maria Majewska - instruktor rejonowy MGBP, Teresa Ratka - kierownik GBP w Zalewie, a II stopnia - Hanna Rokicińska - dyrektor MGBP, Elżbieta Filipczuk - kierownik działu UZ, Janina Fereniec - kierownik filii w Borecznie, Urszula Wojtyniak - kierownik filii w Słoneczniku.

Zobowiązania podjęte w związku ze Współzawodnictwem zostały zrealizowane. Nasze bibliotekarki pracujące na rzecz środowiska poświęcały często swój wolny czas, ich aktywność kulturalna została wysoko oceniona przez władze partyjne i administracyjne na posiedzeniach dotyczących spraw kultury. Otrzymały podziękowania za pracę od Na-

czelników Gmin z okazji spotkań bibliotekarzy i pracowników kultury w "Dniu Działacza Kultury". Ranga bibliotek, ich wiodąca rola w upowszechnianiu kultury w małych środowiskach została doceniona przez władze i społeczeństwo.

Jan Burakowski
WBP w Olsztynie

3. Miejska Biblioteka Publiczna w Iławie

Wśród większych miast województwa olsztyńskiego, w dziedzinie czytelnictwa przoduje Iława. Czytelnikami jest tu /1985 r./ 26,5% stałych mieszkańców /przeciętnie w miastach województwa - 22,7%/, na 100 mieszkańców przypada rocznie 590 wypożyczeń do domu /przeciętnie w woj. 424/, co piąty wypożyczony tytuł to książka popularno-naukowa lub społeczno-polityczna /przeciętnie w woj. w bibliotekach - 17,2%/. Mimo bardzo dużych zbiorów, książki w Iławie nie pleśnieją na półkach bibliotecznych - na 1 wolumen przypada tu rocznie 1,7 wypożyczenia /przy przeciętnej wojewódzkiej 1,3/. Mieszkańcy Iławy wypożyczają w roku prawie 2-krotnie więcej książek niż mieszkańcy niektórych innych podobnych liczbą mieszkańców miast. - W czym tkwią źródła tego sukcesu? Doszukując się "korzeni", dostrzeżemy bez trudu, że nie są one efektem jakichś specjalnie korzystnych warunków czy spektakularnych działań a wyrosły z wieloletnich codziennych starań. Przypatrzmy się bliżej przesłankom sprzyjającym czytelnictwu w tym mieście.

A więc sieć biblioteczna. W Iławie działają, poza dobrze zlokalizowaną w środku miasta biblioteką centralną, 3 filie w osiedlach mieszkaniowych, filia w szpitalu i 8 stałych punktów bibliotecznych. Książki mają "pod ręką" nie tylko mieszkańcy śródmieścia ale również odległych przedmieść /Lubawskie, Gajerek/ i większych zakładów pracy /z Domem Towarowym "Nemifar" włącznie/. Mieszkańcy Iławy mają liczny i starannie skompletowany księgozbiór. W końcu 1984 r. zbiory MBP i jej filii liczyły prawie 100 tysięcy woluminów. Wielkość zbiorów pozwala na dobre zaopatrzenie wszystkich bibliotek i punktów w mieście. Do wypożyczalni i czytelni dociera sporo nowości - najwartościowsze w zestawach kilkuzemplarzowych /1983 r. - 8.687 wol., 1984 r. - 6.762 wol., 1985 r. - 9.546. We wszystkich wypożyczalniach czytelnicy mają wolny dostęp do półek - nie jest to ewenementem. W Iławie wolny dostęp wspomaga bardzo intensywna popularyzacja zbiorów. Znajdują tu

swoje miejsce i wielkie imprezy o ambicjach prawie ogólnopolskich i skromne codzienne wystawki książek. W bibliotece centralnej w 1984 roku zorganizowano 16 spotkań autorskich, 61 lekcji bibliotecznych i wycieczek do bibliotek, 12 przeglądów książek, około 70 wystaw i wystawek książkowych. Zasięg ogólnopolski ma doroczna impreza poświęcona patronowi Biblioteki - Edwardowi Stachurze, organizowana w ramach Iławskiego Kwietnia Twórczości /MBP jest jego współorganizatorem/, dobrać opinią cieszą się też Iławskie Dni Poezji i Muzyki. Osiągane wyniki należy też wiązać z wysoką wydajnością pracy /o tym za chwilę/, które wiąże się z wysokim zaangażowaniem i dyscypliną pracy. Mimo urlopów, chorób i kontroli zbiorów, które nie omijają oczywiście także Iławy, w bibliotekach iławskich nie notujemy przerw w obsłudze czytelników. Biblioteka centralna czynna jest dla czytelników 6 dni w tygodniu /łącznie 38 godzin/, filie - 5 dni. Przy rozmowach z personelem stwierdzamy z niejakim zdziwieniem, że pracownicy znacznie więcej myślą o tym, co zrobić by lepiej obsługiwać czytelników niż by wywalczyć sobie lepsze warunki pracy. Gdy dyrektor MBP zaproponował kierownicze wypożyczalnię, by pracowała przez większość dni tygodnia przed południem - wybuchła awantura, odsunięcie od bezpośredniej obsługi czytelników odczuła ona jako osobistą krzywdę. Nie jest to środowisko sprzyjające obibokom.

Znaczną część sukcesów MBP w zakresie upowszechnienia czytelnictwa, należy wiązać z wypożyczalnią dla dorosłych - wypożyczalnia zajmuje ponad 1/3 powierzchni całej Biblioteki - a jeśli dołączymy obszerny hall wystawowy, służący celom wystawienniczym, rekreacyjnym i wystawowym - to połowę /ponad 300 m²/. Na tej powierzchni mieszczą się 182 regały z przeszło 50 tysiącami książek. Przejrzysty układ regałów i systemu estetycznych napisów ułatwia dotarcie do odpowiedniego działu piśmiennictwa i tytułu. Polecane przez bibliotekarzy tytuły zbliża do czytelnika cały system ekspozycji. Są więc regały na nowości wydawnicze, w hallu miejsce na duże wystawy /10 gablot/, w pobliżu stoiska obsługą czytelników - stelaż na mniejsze wystawy. W ciągu roku w wypożyczalni organizuje się ponad 40 mniejszych i dużych wystaw. Poleca się więc książki poszczególnych pisarzy /i prace krytyczne o nich/, zestawy związane z datami historycznymi, rocznicami regionalnymi, różnymi przejawami życia politycznego, kulturalnego i gospodarczego, problemami życia codziennego, gospodarką na działkach i w ogrodach. Orientację w zbiorach ułatwiają katalogi główne i spora ilość katalogów pomocniczych. Personel wypożyczalni nie zapomina - mimo nawału codziennych zajęć o swoich czytelnikach, którzy z uwagi na wiek lub chorobę

nie mogą dotrzeć osobiście do biblioteki. W harmonogramie pracy kierownika Wypożyczalni i wykorzystanie samochodu MBP stałą pozycję stanowią wyjazdy do czytelników niepełnosprawnych.

Biblioteka w Iławie, w tym i jej Wypożyczalnia, posiada duży, nieźle wynagradzany personel, racjonalne i ładne wnętrza, liczne zbiory - na wszystko to wydaje się sporo pieniędzy /budżet na rok 1985 przewidywał wydatki w łącznej wysokości 10 mln. 200 tys. zł./.

Ale ci, którzy zazdroszczą Bibliotece dużego budżetu czy personelu, powinni pamiętać także o tym, że w Iławie wypożyczanie kosztuje mniej niż w jakiegokolwiek innej bibliotece miejskiej województwa /47 zł - przy przeciętnej dla bibliotek rejonowych w 1985 r. - 60 zł/ że tu wydajność pracy jest największa - na statystycznego pracownika w Iławie /łącznie z administracją i obsługą/ przypada 8.350 wypożyczeń - przy przeciętnej dla bibliotek rejonowych 6.200. Inwestowane złotówki zaczynają tu szybko "procentować".

We Współzawodnictwie Bibliotekarzy na 40-lecie Polski Ludowej z Iławy nagrodzeni zostali: Teresa Treder od 25 lat kierowniczka Wypożyczalni dla dorosłych /dała się poznać jako świetna bibliotekarka jeszcze wcześniej pracując jako kierowniczka biblioteki gromadzkiej w Goryniu/ i mgr Wiesław Niesiołowski - dyrektor MBP, inicjator i realizator ciekawych inicjatyw upowszechnieniowych oraz poczynań zmierzających do rozwoju sieci i bazy lokalowej bibliotek iławskich. Nie ma wątpliwości, że były to nagrody zasłużone.

Krystyna Litwin
MBP w Olsztynie

4. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nidzicy

Placówki nidzickie inicjują wiele imprez o charakterze lokalnym. W okresie trwania współzawodnictwa biblioteka ogłosiła 3 konkursy. Dla nobbystów zaproponowała /organizowany już corocznie/ konkurs p.h. "Moje hobby, czyli co i jak kolekcjonujemy". Jego celem było propagowanie różnych pasji książkowych oraz uczenie właściwego spędzenia wolnego czasu. "Biblioteka w kwiatach" oraz "Warmia i Mazury w 40-leciu PRL" - to następne konkursy ogłoszone przez MGBP w Nidzicy. Pierwszy z nich przeznaczony był dla bibliotek wiejskich a jego głównym celem było podniesienie estetyki i funkcjonalności lokali

bibliotecznych poprzez atrakcyjne wprowadzenie zieleni. Drugi zaś był konkursem plastycznym dla dzieci. MGBP chętnie również bierze udział w imprezach wojewódzkich i ogólnopolskich. Świadczą o tym uzyskane wyniki w tym zakresie w wielu konkursach. Przypomnieć tu warto zdobycie czołowych nagród w konkursach popularyzujących literaturę regionalną: "Poznaj Warmię i Mazury" czy "Znasz dzieje Warmii i Mazur", konkurs na najlepszy punkt biblioteczny. M-GBP brała aktywny udział w organizowaniu ogólnopolskich akcji "Miesiąca Książki i Prasy Rolniczej", Dni Kultury, Oświaty, Książki i Prasy, Dekady Książki "Człowiek-Swiat-Polityka".

Nieodłącznym elementem działalności upowszechnienia są starannie przygotowywane wystawy. W ciągu roku placówki M-GBP prezentowały 85 wystaw książek i czasopism, w tym 6 dużych. Ich tematyka dotyczyła dorobku kulturalnego Polski Ludowej, szczególnie w zakresie literatury, roli Ziemi Zachodnich i Północnych w życiu kraju, zagadnień gospodarki. Popularyzowały one także nowości biblioteczne. Warto w tym miejscu wymienić przykłady dużych wystaw: "Z książką przez stulecia" - ekspozycja popularyzująca wydawnictwa z okresu od XVI w. do lat 30-tych XX w. prezentowana podczas Jarmarku Książki na krągankach zamkowych, "40 lat PRL w literaturze pamiętnikarskiej", "40 rocznica powrotu Warmii i Mazur do Macierzy", prezentowana w sali Rycerskiej, "Książka fachowa Twoim doradcą", "Historia ruchu ludowego w Polsce 1895-1985". Część tych wystaw prezentowano na zewnątrz biblioteki: w Urzędzie Miasta i Gminy, klubie "Relax", Sali Rycerskiej, Miejsko-Gminnym Komitecie ZSL, Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej czy w Domu Dziennego Pobytu Emerytów i Rencistów. Na marginesie warto zaznaczyć, że organizatorzy różnych imprez i obchodów zwracają się z prośbą o przygotowanie ekspozycji książkowych, towarzyszących ważnym wydarzeniom w życiu miasta. Mieszkańcy Nidzicy mieli również okazję uczestniczyć w przygotowanych prelekcjach i odczytach. Zaproponowano im 18 prelekcji, których tematyka związana była głównie z dziejami i dniem dzisiejszym Warmii i Mazur, życiem i twórczością wybitnych twórców literatury. W gościnnych progach biblioteki wygłosili je m.in. Edward Siemicki, Tadeusz Miller, Krzysztof Pietrasewicz, Tadeusz MocarSKI, J. Judziński i Stanisław Achremczyk.

Wiadomościami z dziedziny rolnictwa podzielili się z uczestnikami tych spotkań D. Koterowa, J. Kopytkowski i in.

Przykładowe tematy: "Życie codzienne Prusów i Jaćwingów", "Dzieje klasztoru w Nidzicy, jego odbudowa i zagospodarowanie", "Historia muzyki na Warmii i Mazurach".

W nidzickim zamku czytelnicy mogli się również spotkać z twórcą-

mi literatury polskiej. Opowiadali o swojej twórczości Tadeusz Mocarowski, Zofia Bystrzycka, Jerzy Przeździecki, Marek Majewski. Ci, którzy zgłębiają wiedzę tajemną mogli poznać Edwarda Skibińskiego - radiestetę. Z realcji pierwszych osadników można było poznać historię życia powojennego Nidzicy.

M-GBP w Nidzicy włącza się również do realizacji zadań edukacji kulturalno-wychowawczej dzieci i młodzieży. Uczniowie szkół podstawowych i średnich uczestniczą w lekcjach bibliotecznych /w okresie trwania współzawodnictwa przeprowadzone ich 13/, podczas których zapoznają się z historią książki i regionu, twórczością literatów. Obok lekcji bibliotecznych Książnica Miejska zorganizowała 46 wycieczek, których uczestnikami były dzieci najstarszych grup przedszkolnych, uczniowie szkół podstawowych z Nidzicy, a nawet innych miast. Dla bardziej wytrawnych odbiorców książki oferuje się przeglądy książek, które zapoznają z nowymi nabytkami biblioteki, prezentują dorobek literacki wielu autorów czy zapoznają z książkami z konkretnej dziedziny wiedzy.

Upowszechnianie i szeroka popularyzacja zbiorów bibliotecznych ma swoje długie, już głęboko zakorzenione tradycje. Niektóre imprezy biblioteczne weszły na stałe do kalendarium nidzickiej biblioteki. Oprócz wspomnianego wcześniej konkursu dla hobbystów, miejska książnica organizuje "Spotkania rodzin czytających", "Pożegnania klas ósmych", "Jarmark książki".

W dobie kryzysu książkowego została podjęta przez bibliotekę cenna inicjatywa wzbogacenia rynku księgarskiego zbiorami prywatnymi. Organizatorzy "Jarmarku książki" umożliwiają bowiem mieszkańcom Nidzicy sprzedaż, wymianę, kupno książek.

Myślę, że warto tu również wspomnieć o organizowanych w zamkowych salach wieczorach literackich, na których czytelnicy mogą wysłuchać ciekawych montażi słowno-muzycznych oraz swobodnie podyakutować. W maju odbyła się interesująca impreza pod hasłem "Folklor Warmii i Mazur", przedstawiająca zwyczaje i obrzędy kultywowane w naszym regionie.

M-GBP aktywnie uczestniczy w życiu społecznym miasta. Udział w Majowym festynie kultury, Dniach Nidzicy oraz innych lokalnych imprezach pozwala na prezentację dorobku bibliotek.

Osiągane wyniki w pracy upowszechnieniowo-popularyzatorskiej są efektem długoletniej i ścisłej współpracy ze środowiskiem, a zwłaszcza z władzami miasta i instytucjami w nim działającymi oraz dobrej

pracy zespołu bibliotekarzy M-GBP.

Krystyna Bartoszewicz-Zykubek
WBP w Olsztynie

5. Gminna Biblioteka Publiczna w Zalewie.

Zalewo - miejscowość położona na północno-zachodnim krańcu województwa olsztyńskiego liczy sobie blisko 500 mieszkańców. Niedawno przyznano Zalewu prawa miejskie, w ślad za tym nie poszły jednak jak dotąd żadne działania praktyczne, pozostaliśmy więc przy dawnym nazewnictwie.

Gminna Biblioteka Publiczna w Zalewie, choć zwykle we wszelkich zestawieniach zajmuje miejsce ostatnie /z racji porządku alfabetycznego/, to jednak należy do przodujących bibliotek wiejskich w województwie. Ta dobra opinia potwierdziła się i tym razem. GBP w Zalewie i jej filia w Boreczno znalazły się wśród laureatów współzawodnictwa bibliotek województwa olsztyńskiego. Wskaźniki czytelnictwa w gminie Zalewo, tradycyjnie wysokie, poprawiły się jeszcze w roku współzawodnictwa. Z bibliotek korzystało wówczas 38,3% mieszkańców /przy średniej dla wsi 22,3%/. Czytelnicy do lat 14-tu stanowili 43,7% ogółu czytelników. Również odsetek wypożyczeń był wysoki - 834 wypożyczenia na 100 mieszkańców, podczas gdy średnia dla wsi wynosiła 440/.

Tak dobre wyniki czytelnictwa wypracowuje cała gmina, głównie dzięki pełnej sieci bibliotecznej - we wszystkich większych miejscowościach znajdują się filie bądź punkty biblioteczne.

W gminie Zalewo myśli się o wszystkich potencjalnych czytelnikach, o dotarciu z książką do najdrobniejszych osad, przysiółków czy wręcz pojedynczych gospodarstw. To przecież tutaj powstały i pięknie rozwinęły działalność pierwsze w województwie olsztyńskim punkty sąsiedzkie.

Najwyższe wskaźniki czytelnictwa osiągają niewątpliwie Zalewo i Boreczno. Są to placówki żywe, popularne w swoim środowisku, choć warunki, w jakich przyszło im pracować nie są najlepsze. Można nawet stwierdzić, że biblioteka w Zalewie ma wyjątkowego pecha pod tym względem. Najwięcej o tym może powiedzieć pani Teresa Ratka, kierowniczka biblioteki w Zalewie, która w swojej blisko dwudziestoletniej karierze bibliotekarskiej przeżyła już kilka przeprowadzek i to bynajmniej nie poprawiających warunków pracy.

Osobie pani Teresy chciałabym poświęcić nieco więcej uwagi, gdyż w dużej mierze dzięki jej pracy Biblioteka w Zalewie ma tak dobrą pozycję. Sama pani Teresa jest osobą skromną - nie umie pięknie mówić o sobie. Jej droga do biblioteki wiedzie aż z Francji, z miejscowości Verne, poprzez wieś w dzisiejszym woj. ciechanowskim. Córka reemigrantów z Francji po przybyciu do kraju w wieku lat 7 prawie nie mówiła po polsku. Jej edukacja zakończyła się na szkole podstawowej, trudne warunki egzystencji zmusiły ją zaraz potem do podjęcia pracy. W 1957 roku wyszła za mąż i w rok później wyjechała wraz z mężem na Ziemię Odzyskaną, do Zalewa. Pracę w bibliotece podjęła pani Ratka w roku 1967. Rozpoczęła ją od generalnych porządków, do których zaangażowała całą rodzinę. Pamięta, że pensja jej wynosiła wówczas 850 zł /3/4 etatu/. Już wkrótce wymiar czasu pracy trzeba było zwiększyć, bo w gminie pełnej dotąd "białych plam" powstało 18 punktów bibliotecznych. W trakcie pracy skończyła pani Teresa 2-letni kurs POKKB w Olsztynie, a potem wieczorowe LO w Morągu. Chodziła do szkoły pracując na 1,5 etatu, wychowując dwoje dzieci i mając na głowie rozpoczętą budowę domu.

Ten krótki zyciorys daje chyba wyobrażenie o tym, jakim człowiekiem jest pani Teresa Ratka. Pracowała zawsze, wkładając w tę pracę wiele serca, zapału i mniejszych lub większych umiejętności, słowem dawała z siebie wszystko, na co ją było stać. Wyznaje, że teraz brakuje jej często niegdysiejszego zapału. Nie opuściła się jednak w pracy, o czym świadczą liczne sukcesy. Biblioteka w Zalewie biorąc udział w konkursach liczących się do punktacji współzawodnictwa "zgarneła" wiele nagród wojewódzkich I stopnia, nagród pomniejszych oraz wyróżnień. I tak np. w konkursie "Na najlepszy punkt biblioteczny" nagrodę I stopnia zdobył punkt biblioteczny w Dajnach, gm. Zalewo prowadzony przez panią Cecylię Uselis. W konkursie "Literatura rolnicza pomaga gospodarować" również nagrodę I stopnia zdobyła za wypowiedź pisemną czytelniczka z Zalewa, pani Mirosława Łupińska. W konkursie dla dzieci "Poznaj Warmię i Mazury" I miejsce w województwie wywalczył Adam Wojski, uczeń szkoły podstawowej w Zalewie. Pani Teresa Ratka uzyskała wyróżnienie wojewódzkie za popularyzację konkursu na Literatury regionalnej. znajomość

Pani Teresa ma uzdolnienia plastyczne i zacięcie do wszelkiego rodzaju robótek ręcznych. Nic więc dziwnego, że szczególnie upodobała sobie wizualne formy popularyzacji zbiorów. Znane w Zalewie są znakomite i pomysłowe wystawy książek, tradycyjnie organizowane przez

stytucjach. W czasie trwania współzawodnictwa zorganizowano w Zalewie 8 dużych wystaw ze zwiedzaniem, 4 w filii w Borecznie. Oto ciekawsze tytuły: "Musimy wyżyć się sami", "Polska wieś współczesna", "Dorobek Polski Ludowej". W gminie Zalewo zorganizowano ponadto w czasie współzawodnictwa wiele różnorodnych form prac popularyzujących księgozbiór, m.in. 158 wystawek, 110 plakatów i gazetek, 15 albumów i katalożków, 24 lekcje biblioteczne, 31 wycieczek do bibliotek, 35 wieczorów baśni, 6 spotkań autorskich.

Można bez cienia przesady powiedzieć, że Gminna Biblioteka Publiczna w Zalewie jest liczącą się placówką kulturalną w swoim środowisku. Niewątpliwie w pełni zasłużyła na tak wysoką ocenę komisji oceniającej przebieg współzawodnictwa.

Książki niebeletrystyczne w bibliotekach dla dzieci

Czytelnictwo literatury niebeletrystycznej odgrywa istotną rolę w rozbudzaniu zainteresowań i kształtowaniu umysłowości młodego człowieka. Dlatego też praca z książką popularno-naukową i społeczno-polityczną w bibliotekach obsługujących dzieci stanowi ważny odcinek działalności upowszechnieniowej bibliotek publicznych. Dzieci i młodzież to środowisko chłonne i ciekawe świata, wykazujące najrozmaitsze zainteresowania. Zaspokoić te zainteresowania może tylko bibliotekarz lubiący i rozumiejący dzieci, znający formy pracy, które mogą zainteresować młodego czytelnika i pobudzić jego wyobraźnię.

Stan czytelnictwa literatury niebeletrystycznej w bibliotekach dla dzieci w woj. olsztyńskim nie może nas, niestety, zadowolić. Przeciwnie /1984 r./ tylko 11,6% wypożyczonych książek to tytuły z literatury "innej". W wielu placówkach odsetek ten jest jeszcze niższy /Olsztynek - 5,3%, filia nr 15 WBP - 6,2%, Sępól - 7,3%, Szczytno - 8,2%/. Niski stan czytelnictwa literatury niebeletrystycznej nie musi jednak być ^{taki} odsetek ten, np. w oddziale dla dzieci przy MGBP w Nidzicy wynosi 24,6%, w oddziale w Górowie Iżaweckim - 23,6%, w Borecznie /filia publiczno-szkolna/ - 18,1%, w oddziale przy MGBP w Reszlu - 14,2%. Różnicowania w strukturze czytelnictwa mają swoje źródło przede wszystkim w stanie zbiorów /wybór książek niebeletrystycznych w wielu bibliotekach dziecięcych jest zawstydzająco niewielki/ oraz intensywności i atrakcyjności pracy popularyzacyjnej.

Poniżej publikujemy wypowiedzi kilku bibliotekarek na temat popularyzacji książek niebeletrystycznych wśród dzieci - z nadzieją, że zainspirują one personel innych bibliotek do poszerzenia form pracy

w zakresie popularyzacji zbiorów.

Józefa Szewczuk

MGBP w Górowie Iławeckim

6. W Bibliotece Publiczno-Szkolnej w Górowie Iławeckim

Nasza Biblioteka ma charakter publiczno-szkolny. Obsługujemy ok. 600 czytelników o dużej rozpiętości wieku. Podstawowa grupa to oczywiście uczniowie szkół podstawowych /7-15 lat/ - ale odwiedza nas też sporo nauczycieli i przedszkolaki w wieku 5-6 lat. Uzyskujemy dość wysokie wskaźniki czytelnictwa - w tym także literatury niebeletrystycznej. W 1983 r. na ogólną ilość wypożyczeń 19.645 - było 4.717 wypożyczeń niebeletrystycznych /24%, w 1984 r. na 26.839 - 6.339 /23,6%. Rezultat ten jest wynikiem dość dobrego zaopatrzenia w książki niebeletrystyczne /ok.33% całości zbiorów/ oraz naszej pracy wychowawczej i popularyzacyjnej.

Aktywną popularyzację literatury niebeletrystycznej rozpoczynamy od klasy III /uczniowie klas I-II korzystają wyłącznie z książek dla najmłodszych/. Uczniowie klas III i IV korzystają z wydzielonych w poziomie II książek z różnych dziedzin wiedzy. Jest ich niestety niewiele, staramy się więc by były wszechstronnie wykorzystane. Przeważnie prowadzimy z dziećmi luźne rozmowy połączone z obejrzeniem książki i przeczytaniem ciekawego fragmentu. Ilustracje i przeczytany tekst robią na młodym czytelniku wrażenie. Dowiaduje się on, że oprócz bajek i opowiadań są w bibliotece i inne książki z których można dowiedzieć się o wielu ciekawych zjawiskach i rzeczach. Przy takich okazjach informujemy, że wiadomości na różne tematy czytelnik może znaleźć również w książkach, których nie wypożyczamy do domu a udostępniamy tylko na miejscu w czytelni. Jeśli czas pozwala nam na to, prowadzimy czytelnika do czytelni. Podaje nam hasło i wspólnie wyszukujemy książki zawierające informacje na temat interesujący czytelnika. W ten sposób czytelnik dowiaduje się, że książki znajdujące się w czytelni służą do uzyskania informacji na różne tematy. Dziecko, które przeczytało choć jedną właściwie dobraną książkę, prosi o następną.

Grupa, której poświęcamy najwięcej czasu, to uczniowie klasy V. Od tej klasy zaczyna się czytelnictwo literatury niebeletrystycznej

w większej skali. Dbamy o to, by czytelnik czytający różnego rodzaju powieści i bajki zwrócił uwagę na książki mogące służyć jako pomoc przy odrabianiu zadań domowych i źródło wszelkich informacji. Czytelnik ma pełną swobodę w jej wyborze przy wolnym dostępie do półek. Zdarza się, że uczeń nie może określić precyzyjnie tematu informacji. Wówczas, rozmawiając z nim, staramy się mu pomóc sprecyzować ten temat. Jeżeli już określimy potrzebę czytelnika, wskazujemy mu odpowiedni dział, w którym znajdzie książkę. Nie obeznanemu w tej literaturze czytelnikowi nie podajemy na początku książek trudnych, by go tym nie zrazić. Wybieramy łatwiejsze opracowania, by uczeń bez trudu mógł ją przeczytać i zrozumieć. Jeśli wyjaśnienie tematu znajduje się w książce o różnorodnej tematyce, wówczas wspólnie przeglądamy spis treści i zaznaczamy rozdział lub stronę, na której znajduje się wyjaśnienie tematu. Uczniowie starszych klas /VI-VIII/ korzystający z naszej biblioteki mają już wyrobiony nawyk korzystania z literatury niebeletrystycznej i chętnie korzystają z niej w wypożyczalni jak i w czytelni. Pomoc bibliotekarza nie zawsze bywa tu konieczna. Czytelnicy wychodzą z biblioteki zadowoleni i z przekonaniem, że jeśli zajdzie potrzeba, mogą zwrócić się do nas o pomoc w znalezieniu materiałów do zadań szkolnych i prac domowych, oraz do pogłębiania zainteresowań.

Nasz księgozbiór służy też gronu nauczycielskiemu. Wypożyczamy całe zestawy książek do klaso-pracowni. Wspieramy też naszymi zbiorami konkursy szkolne i imprezy. Polecenia nauczycieli, przekazane uczniom w celu wyszukiwania materiałów do pracy lekcyjnych traktujemy poważnie.

Zwracamy uwagę, by nasi czytelnicy przy wyborze literatury korzystali z katalogu rzeczowego i kartotek zagadnieniowych. Kiedy zaczynają korzystać z usług innych bibliotek, znają zasady korzystania z różnych źródeł w celu uzyskania informacji.

Maria Tuczyńska
MGBP w Reszlu

7. W Oddziale dla dzieci MGBP w Reszlu

Oddział dla Dzieci przy Miejskiej Bibliotece Publicznej w Reszlu powstał w 1963 roku. Od chwili powstania placówki dla dzieci, rozpoczęto działalność kulturalno-oświatową. Praca ta jest prowa-

dzona systematycznie. Zwracam uwagę na popularyzację literatury niebeletrystycznej, organizując różne formy pracy z dziećmi, ponadto wykerzystując kontakty osobiste z czytelnikami.

Księgozbiór biblioteki liczy 8763 woluminy, z tego 1937 woluminów to literatura popularnonaukowa. Stanowi ona 22% ogółu księgozbioru. Nie jest to liczba zadowalająca, gdyż dopiero w oparciu o dobrze skompletowany księgozbiór, można rozwijać skuteczną propagandę literatury niebeletrystycznej.

Wypożyczenia literatury popularnonaukowej kształtują się różnie. W roku 1984 uzyskałam 14% wypożyczeń tejże literatury w stosunku do wypożyczeń ogółem. Natomiast w 1985 roku nastąpił duży wzrost wypożyczeń literatury z różnych dziedzin wiedzy, bo już w pierwszym półroczu uzyskałam 17% w stosunku do wypożyczeń ogółem.

W bieżącym roku w związku ze Współzawodnictwem bibliotek na 40-lecie PRL szczególną uwagę zwróciłam na popularyzację literatury popularno-naukowej. Zdawałam sobie sprawę, że w upowszechnianiu tej literatury ważną rolę odgrywa dobrze zorganizowany warsztat służby informacyjno-bibliograficznej, w którym istotną rolę odgrywają katalogi. W mojej bibliotece posiadam katalog alfabetyczny, katalog tytułowy, katalog rzeczowy, katalog zagadnieniowy literatury pięknej. Dużą pomocą w upowszechnianiu książki popularnonaukowej są kartoteki: zagadnieniowa, osobowa literacka, osobowa nieliteracka. W tym roku zobowiązałam się utworzyć kartotekę adresów szkół ponadpodstawowych, ponieważ uczniowie klas ósmych często zwracają się z takimi zapytaniami.

Od klasy piątej przyzwyczajam dzieci do korzystania z katalogów i kartotek, aby wyrobić w nich umiejętność wyboru potrzebnych materiałów. Przeprowadzam lekcje biblioteczne o następujących tematach: "Rodzaje katalogów i sposób korzystania z nich", "Rodzaje kartotek i poszukiwania bibliograficzne", "Korzystanie ze słowników i encyklopedii", "Dzieje książki" itp.

W bibliotece ogłaszam konkursy /np. "Czy umiesz korzystać z katalogu i kartotek", "Dzieje książki", "Poznaj Warmię i Mazury", "Wrzesień 1939 rok"/, które mają na celu zmobilizować dzieci do samodzielnych poszukiwań w katalogu i kartotekach. Konkursy również zmusiły dzieci do sięgnięcia po literaturę popularnonaukową. Duża liczba biorących udział w konkursach przekonuje mnie, że mój trud włożony w przygotowanie i przeprowadzenie lekcji bibliotecznych nie poszedł na marne.

Jedną z często stosowanych form popularyzacji książek w mojej

bibliotece są przeglądy książek. Po każdej imprezie w bibliotece omawiam kilka wiążących się z tematem książek. Przeglądy dotyczą książek nowo zakupionych, utworów pisarzy wyróżnionych w ostatnim okresie nagrodami literackimi, książek na określony temat /np. "Z techniką za pan brat", "Dookoła świata", "Pies naszym przyjacielem"/. Treść danej książki poznaję na podstawie czasopism: "Nowe Książki", "Poradnik Bibliotekarza" /korzystam z działu "Nowe książki dla dzieci i młodzieży"/ oraz "Nowego słownika literatury dla dzieci i młodzieży", "Literatury pięknej", "Adnotowanego rocznika bibliograficznego", a także własnej lektury. Samodzielnie czytając można zorientować się w stopniu trudności tekstu, w zakresie prezentowanej problematyki. Jednak bibliotekarz nie jest w stanie zapoznać się samodzielnie z wszystkimi książkami. Dużą zasługę w przygotowywaniu przeglądów książek na mój aktyw biblioteczny. Jego członkowie zapoznają się z ciekawszymi książkami i omawiają je na przeglądach, propagują je wśród kolegów i koleżanek w szkole.

Ważną formą propagandy są także rozmowy na temat korzyści osiągniętych przez czytanie książek popularnonaukowych, jakie przeprowadzam w czasie wypożyczania książek. Często w trakcie rozmowy podaję tytuły książek, które warto przeczytać. I czytelnik często sięga po nie.. Przekonałam się, że moi czytelnicy na ogół mają zaufanie do mnie, chętnie zdają się na mój wybór i ta korzystna sytuacja stwarza mi duże możliwości w propagowaniu książek z różnych dziedzin wiedzy.

Do podstawowych form popularyzacji książek w mojej bibliotece można zaliczyć wystawki książek, które posiadają odpowiednią oprawę plastyczną. Są to wystawki literackie, tematycznie powiązane z datami historycznymi i aktualnymi wydarzeniami życia kulturalnego i społecznego. Oto tematy niektórych wystawek: "Tak wyglądała Warszawa...", "Powstanie styczniowe", "Pomóż przetrwać zimę zwierzętom i ptakom", "Pomniki pamięci", "Piękny jest nasz region", "Ludzie walczący o lepszą przyszłość", "Dzieje książki", "Dzieci całego świata", "Miasta polskiego wybrzeża", "Narodziny Polski Ludowej", "Następcy Ikara".

Często organizuję wystawki pod hasłami: "Nowości", "Warte przeczytać...". Na tych wystawkach obok książek wykładam krótkie recenzje. Zauważyłam, że czytelnicy po przeczytaniu informacji o treści książki sięgają po nią. Na wystawkach przede wszystkim eksponuję książki popularnonaukowe, gdyż literatura piękna nie wymaga upow-

szechniania.

Dużym ułatwieniem przy pracy propagandowej jest wolny dostęp do półek, czytelne rozdzielacze.

W nowym roku szkolnym postanowiłam nawiązać ściślejszą niż dotychczas współpracę w popularyzacji literatury historycznej z nauczycielami szkół podstawowych wykładającymi historię. Poproszę o zapoznanie się z literaturą dotyczącą historii oraz o wybranie odpowiednich pozycji, związanych z programem nauczania, do upowszechniania, sporządzenia wykazu lektur. Myślę, że do tej współpracy dojdzie i będzie ona rozwijana przez następne lata.

Książka popularnonaukowa nie będzie miała wielkiego wzięcia wśród dzieci - czytelników, jeżeli nie będzie popularyzowana przez bibliotekarza. A my bibliotekarze znamy wiele form popularyzacji i powinniśmy je wykorzystywać w swojej pracy.

Jolanta Dunikowska

M-GBP w Dobrym Mieście

S. W Oddziale dla Dzieci przy M-GBP w Dobrym Mieście

Praca z młodymi czytelnikami w naszym Oddziale ma za zadanie zwrócenie ich uwagi nie tylko na beletrystykę, ale i na książki popularnonaukowe, wzbogacające wiadomości zdobywane w szkole oraz poszerzające horyzonty myślowe.

Nasza współpraca ze szkołami podstawowymi układa się pomyślnie. Zależnie od ich potrzeb organizowane są wszelkiego rodzaju imprezy. Konkursy, lekcje biblioteczne, pogadanki, przeglądy książek i ich wystawy zachęcają dzieci i młodzież do sięgania po coraz to inne pozycje książkowe. Formy pracy z dziećmi są związane przede wszystkim z ważnymi wydarzeniami w kraju i świecie, świętami i rocznicami państwowymi. Rocznice urodzin czy śmierci znanych pisarzy i innych sławnych ludzi nie tylko propagują ich twórczość, ale i proponują pozycje książkowe związane z wydarzeniami danego okresu.

Najczęstszą formą pracy z książką niebeletrystyczną są wystawy i wystawki. Oto przykłady niektórych z nich z ostatnich lat. Z okazji 60 rocznicy powstania ZSRR, w 1982 roku zorganizowaliśmy wystawę pod hasłem "Związek Radziecki ma 60 lat", przybliżyła ona czytelnikom ten kraj. Ukazano egzotykę tego największego państwa świa-

książki popularno-naukowe była 510 rocznica urodzin Mikołaja Kopernika. Młodzież szkolna zapoznała się z szeregiem pozycji książkowych przedstawiających epokę tego uczonego, jego środowisko i życie. Wpływ jego dzieł na rozwój nauki - a szczególnie astronomii i badań kosmosu - najbardziej interesował młodzież. Przykładem innej wystawy, zorganizowanej z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet była ekspozycja książek i portretów 16 kobiet polskich poczynając od Jadwigi /królowej Polski/ poprzez E. Plater, H. Modrzejewską, M. Konopnicką, M. Skłodowską-Curie, R. Luksemburg, M. Cwiklińską i H. Sawicką. Odpowiednia pogadanka ukazała nie tylko zawody tych kobiet, ich epokę, ale skłoniła też młodzież do szukania literatury mówiącej o innych ciekawych ludziach różnych okresów naszej historii.

Stałe zainteresowanie czytelników wzbudziły wystawy poświęcone regionowi i współczesnej technice /zorganizowane w okresie Dni Książki Technicznej/.

Aby wzbudzić większe zainteresowanie książkami wyłożonymi na wystawach, przeprowadzamy przeglądy książek i pogadanki na podobne tematy. Czynne słowo, podanie ciekawych faktów związanych z tematyką książek, pokazanie ilustracji, wzbudzają żywe zainteresowanie słuchaczy i przyczyniają się do wypożyczania książek wyłożonych na wystawie i innych o podobnej tematyce.

Lekcje biblioteczne, które ostatnio odbywały się w naszym Oddziale, popularyzowały niektóre działy wiedzy i nauki poprzez literaturę niebeletrystyczną.

Przysposobienie czytelników do korzystania z literatury popularnonaukowej obejmuje u nas uczniów klas drugich szkół podstawowych. Dzieci poznają nie tylko podstawowe hasła dotyczące swojego regionu, ojczyzny i świata, ale i zasady korzystania z informatorów, które z kolei zapoczątkowują kontakt najmłodszych z książką niebeletrystyczną. Wymienione niżej niektóre tematy lekcji bibliotecznych przeprowadzanych w naszej bibliotece odzwierciedlają pracę z pozycjami niebeletrystyki.

1. Księgozbiór podręczny i umiejętność korzystania z niego
2. Nasza ziemia "Warmia i Mazury"
3. Skąd czerpać wiadomości o kraju i świecie
4. Katalog rzeczowy i zasady posługiwania się nim
5. Polska - moja ojczyzna
6. Podział literatury popularno-naukowej.

Konkursy plastyczne i konkursy sprawdzające wiadomości z danej dziedziny wiedzy, czy związane z rocznicą jakiegoś wydarzenia lub

ze znanym pisarzem propagują znakomicie książki niebeletrystyczne. Konkursy błyskawiczne, zgadywanki-dobieranki itp. odbywane są nawet w mniejszych grupach, co jest również rozrywką.

Propaganda zbiorów i czytelnictwa literatury popularnonaukowej poprzez wymienione formy pracy, spełnia swoje podstawowe zadania. Zależnie od treści książek niebeletrystycznych wykorzystywanych w pracy spełnia funkcję uczące, wychowujące, kształcące i rozrywkowe.

Janina Fereniec
Biblioteka Publ.-Szkolna
w Borecznie

9. W Bibliotece Publiczno-Szkolnej w Borecznie

Podjęwając pracę w bibliotece publiczno-szkolnej w Borecznie w 1981 roku miałam nadzieję, że potrafię szybko nawiązać kontakt z czytelnikami oraz pozyskam ich zaufanie i z tą nadzieją zabrałam się do pracy nad księgozbiorem i katalogami. Jedną spośród wielu prac było wyodrębnienie i opracowanie książek popularnonaukowych dla dzieci i młodzieży. Książki z różnych dziedzin wiedzy w wypożyczalni dla dzieci wzbudziły od razu ogromne zainteresowanie i cieszyły się popytowością. Książeczki obłożone w folię wyglądały pięknie, kolorowo i zachęcająco, a poza tym służyły łatwo dostępną i zrozumiałą dla dzieci wiedzą.

Obserwując zainteresowania dzieci i młodzieży przystąpiłam do działania, a więc najpierw przeprowadziłam rozmowy indywidualne z dziećmi na temat tej literatury oraz zorganizowałam wystawki książek np.: o przyrodzie, zwierzętach, technice itp. Przygotowywałam sama krzyżówki w oparciu o swój księgozbiór dla tych dzieci, które przebywały w bibliotece po zajęciach szkolnych, co było najlepszą rozrywką, a jednocześnie nauką. W bibliotece odbywało się dużo lekcji bibliotecznyc. W oparciu o katalog rzeczowy dla dzieci, uczniowie wyszukiwali książki na dany temat właśnie z literatury popularnonaukowej a ta forma pracy jeszcze bardziej zdołowała je do sięgania po nie, bo one wzbogacały ich wiedzę. W ramach zajęć pozalekcyjnych przeprowadzałam z dziećmi błyskawiczne konkursy na tematy najbardziej interesujące dzieci, np. dla chłopców o dziejach oręża polskiego. Na zwycięzcę czekała nagroda w por-

taci kolorowego proporczyka i wypożyczenia najciekawszej książki z nowości.

Każda klasa ma swoją tablicę informacyjną w szkole i tam łącznicy klasowi wywieszają przygotowane przeze mnie wykazy ciekawych książek i nowości z literatury popularno-naukowej, aktualizując je co dwa miesiące. Rozbudzenie zainteresowań czytelniczych zaobserwowali u dzieci również nauczyciele prowadzący kółka przedmiotowe i z nimi także nawiązałam kontakt. Na każde zajęcia kółek, dzieci wypożyczają potrzebne im książki z różnych dziedzin wiedzy.

W 1983 roku przeprowadziłam analizę czytelnictwa literatury popularno-naukowej wśród dzieci i młodzieży za okres od 1981 roku do 1983 roku. Badania czytelnicze 200 książek wykazały zainteresowania czytelnicze uczniów a zatem: najbardziej poczytne okazały się książki z działu 59 /każda z książek miała od 7 do 15 wypożyczeń/, z działu 7 /od 10 do 13 wypożyczeń/ i z działu 9 /od 5 do 18 wypożyczeń/. Książki z innych działów uzyskały od 2 do 7 wypożyczeń.

Na 210 uczniów Szkoły Podstawowej 183 było czytelnikami co stanowiło 87% czytelników w stosunku do wszystkich uczniów w szkole. W ciągu roku średnia wypożyczeń literatury popularnonaukowej na 1 czytelnika wynosiła 10 wypożyczeń. Dalsza praca popularyzatorska i różne formy zajęć z książką popularnonaukową, przyczyniły się do osiągnięcia w 1984 roku już zadowalających wyników czytelnictwa. Obecnie stosując tradycyjne formy popularyzacji, poszukuję też wciąż nowych sposobów zachęty czytelników do sięgania po książki z różnych dziedzin wiedzy. Przy wystawkach umieszczam hasła zachęcające do sięgnięcia po książkę np.: "Wszystkiego nie powie ci mama lecz możesz dowiedzieć się sama" - przy książkach z gospodarstwa domowego. Przy różnych okazjach, jak np. zebrania rodzicielskie w szkole, organizuję wystawki książek, które przeglądają rodzice i zachęcają swoje dzieci do korzystania z tej lektury. Rozmowy indywidualne z dziećmi i obserwacja wyboru przez nich książek prowadzi do wniosku, że warto poświęcić więcej czasu pojedynczym czytelnikom na doradztwo i rozmowę. Czytelnik nabiera zaufania i sympatii do bibliotekarza za to, że ma możliwość opowiedzieć komuś o tym, co ciekawego dowiedział się z książki i w jaki sposób tę wiedzę wykorzystał. Np. uczennica kl. VI otrzymała ocenę piątkową za to, że na lekcji biologii, kiedy omawiano temat o ptakach, przytoczyła ciekawostkę wyczytaną w "Głosie przyrody" - jak jaskółki budują gniazduka w mule, zagrzebują się i śpią w nich aż do wiosny. Niektóre dzieci wyczytane ciekawostki przekazują innym kolegom i sami jeden drugiego zachęcają do przeczytania dobrej książki popularnonaukowej. W 1984 roku

istniał przy bibliotece klub dyskusyjny dla młodzieży szkolnej kl. VIII. Na spotkania młodzież przygotowywała dyskusję nad książkami o tematyce, która najbardziej młodzież absorbowała. Jednym z tematów poddanych dyskusji to: "Jak się zachować w domu, w szkole i na ulicy". Do takich dyskusji wykorzystano książki popularnonaukowe a także z literatury pięknej dla młodzieży, np. K. Siesickiej książki wypożyczone były najbardziej.

Przy każdej okazji - czy to lekcja biblioteczna, czy zwiedzanie większej wystawy w bibliotece - tłumacząc dzieciom i młodzieży, że książka popularnonaukowa spełnia bardzo ważną funkcję w edukacji człowieka, ponieważ:

- dostarcza nowych wiadomości,
- pogłębia wiadomości zdobyte w szkole,
- rozwija zainteresowania,
- kształtuje nowy pogląd na świat,
- informuje o nowościach i osiągnięciach nauki i techniki.

Bibliotekarz mając dobre rozeznanie w gustach i zainteresowaniach swoich czytelników może prawidłowo pokierować czytelnictwem literatury popularnonaukowej z korzyścią dla czytelnika i satysfakcją dla biblioteki w formie wykorzystania tego księgozbioru. Aby osiągać lepsze efekty w tym zakresie, nie będę poprzestawać na tym co już zrobiono, ale wciąż będę szukać nowych ciekawych zajęć i form popularyzacji literatury popularnonaukowej, żeby poszerzyć zainteresowania czytelnicze tą lekturą dzieci i młodzieży.

10. To i owo z życia bibliotek /nie tylko olsztyńskich/

Bibliotekarz - przodującym sołtysem /JB/. Problematyka pracy bibliotek olsztyńskich - przedmiotem zainteresowania LiSA.
Bibliobusy w Kairze. Poradnik na wszelkie dolegliwości /Ps/.
Sala zwana "Piekłem" /Ps/. Uczłowieczenie piśmiennictwa /Ps/.
Totalna samokrytyka autorów /Ps/. Coś dla malkontentów /Ps/.

Bibliotekarz - przodującym sołtysem. Kolega Antoni Olszewik, znany i popularny w środowisku bibliotekarskim kierownik filii bibliotecznej w Orzynch /gm. Dźwierzuty/ dał się poznać także jako utalentowany działacz społeczny. W trakcie wyborów do władz samorządowych w 1984 r.

został wybrany sołtysem i przewodniczącym Rady Sołeckiej w Orzynchach. Już po roku samorząd Orzyn zanotował spore sukcesy.- Naprawione latarnie uliczne, uporządkowano ruiny w środku wsi tworząc na ich miejscu estetyczny plac, upiękaszono wieś, zorganizowano we wsi gminne dożynki i Dzień Bibliotekarza Olsztyńskiego, poczyniono przygotowania do budowy Wiejskiego Domu Kultury z biblioteką. Nic dziwnego więc, że Naczelnik gminy Dźwierzuty w rozmowie z dziennikarzem "Gazety Olsztyńskiej" stwierdził: /Antoni Olszewik/ "to człowiek niezwykle operatywny. Nikt tak jak on nie potrafi nakłonić ludzi do czynu. To właśnie w Orzynchach jest najlepsza w gminie Rada Sołecka" /Gazeta Olsztyńska nr 264 z 13.XI.1985 r./.

J.B.

Problematyka pracy bibliotek olsztyńskich przedmiotem zainteresowania "Library and Information Science Abstracts".

Jan Burakowski otrzymał od p. mgr Krystyny Sulwińskiej z Katowic pismo następującej treści /21.X.1985 r./: "Wielce Szanowny Panie! Jestem słuchaczką Podyplomowego Studium Informacji Naukowej Uniwersytetu Warszawskiego. Przygotowuję pod kierunkiem dr Marty Grabowskiej pracę dyplomową na temat "Reprezentacja polskich czasopism z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej w Library and Information Science Abstracts w l.1969-1984". Odnalazłam 11 abstraktów z Pana publikacji i stwierdziłam, że na liście polskich autorów, których prace są najczęściej analizowane w LiSA zajmuje Pan 2 miejsce, zaraz po doc. Jadwidze Kołodziejkiej. Do omówienia tego w mojej pracy i wyciągnięcia wniosków brakuje mi wiadomości o Pana pracy zawodowej, naukowej i społecznej /.../. Załączam wykaz prac analizowanych w LiSA oraz bardzo serdeczne pozdrowienia".

W LiSA analizowane były następujące artykuły J.B. /niemal wszystkie one oparte są na doświadczeniach bibliotek woj. olsztyńskiego/:

1. Dzieci i młodzież w bibliotekach publicznych /z doświadczeń bibliotek województwa olsztyńskiego/. "Bibliotekarz" 1971 nr 1 s. 1-5
71/1376
2. W poszukiwaniu wzorca organizacji bibliotek na wsi. "Bibliotekarz" 1971 nr 11-12
72/1661

3. Czym i jak gospodarujemy. "Bibliotekarz" 1972 nr 5 s.143-147.
72/2915
4. W nurcie racjonalizacji działań bibliotek. "Bibliotekarz"
1973 nr 5 s.139-143
73/2775
5. Biblioteki publiczno-szkolne w woj.olsztyńskim. "Bibliotekarz"
1974/1956
74/2023
6. Książka, biblioteki i czytelnictwo w "Prognozie rozwoju kul-
tury polskiej do roku 1990". "Bibliotekarz" 1974 nr 3 s.65-68
74/3146
7. Biblioteki publiczno-szkolne po trzech latach. "Bibliotekarz"
1976 nr 12 s. 32-34
76/3197, 76/3237
8. Informacja o księgozbiorze i popularyzacja wizualna książki
w bibliotece. "Poradnik Bibliotekarza" 1975 nr 1-2 s.9-12
76/982, 76/1197
9. Czas bibliotecznych porządków na wsi. "Poradnik Bibliotekarza"
1977 nr 7-8 s. 185-190
78/1571
10. W 30-lecie powstania bibliotek gminnych. "Poradnik Bibliote-
karza" 1979 nr 11-12 s. 273-278 .
80/3594
11. Przeżytek czy instytucja-niezbędna? "Poradnik Bibliotekarza"
1979 nr 1-2 s. 1-4
80/813

Bibliobusy w Kairze

O zapóźnieniu w rozwoju kulturalnym krajów 3 świata świadczy m.in. i stan rozwoju bibliotek publicznych. I tak w liczącym ok. 12 milionów mieszkańców Kairze istnieją 23 biblioteki. Aby polepszyć sytuację, Ministerstwo Kultury Egiptu zakupiło ostatnio 3 bibliobusy. Prowadzą one nie tylko wypożyczanie ale i sprzedaż książek /wg miesięcznika "Citatel" 1985 nr 11/.

Poradnik na wszelkie dolegliwości. Znikły z naszego rynku wydawniczego poradniki związane z utrzymaniem w formie życia duchowego. Człowiek współczesny jako istota praktyczna potrzebuje poradników z zakresu majsterkowania, odnawiania mieszkań, sztuki kulinarnej i takich pozycji dostarczają wydawnictwa. Z tym większym wzruszeniem zatrzymaliśmy wzrok nad reklamą pewnej książki z 1906 roku. Oto ona:

Nowość! Nowość!

Michał Rościszewski : JAK POSIĄŚĆ ENERGIE?

Wypróbowana kuracja z a n i k u w o l i, roztargnienia, przygnębienia, melancholii, utraty nadziei, trwogi wewnętrznej, słabej pamięci, bezsenności, zaburzeń żołądkowych, ogólnego zdenerwowania itp.

Najłatwiejsze i najprostsze sposoby pozbycia się m a n i i s a m o b ó j c z e j i nabrania pogody ducha przez gimnastykę woli.

ORTOPEDIA MORALNA. Cena kop. 80 !

P.s.

Sala zwana "Piekłem". Różnie traktowano w dziejach książki literaturę sprośną, inaczej mówiąc obsceniczną. Sprawozdanie z działalności Biblioteki Narodowej we Francji z końca XIX wieku podaje, iż w tej szacownej firmie znajduje się osobna sala zwana "Piekłem", gdzie przechowywane są pod k l u c z e m książki niedostępne dla czytelników. Sprawozdawca pisze, że pomieszczono tam "najobrzydliwsze bezecenstwa, jakimi w ciągu 400 lat zhańbiła się prasa drukarska". Dział ten liczył 740 tomów.

/wg tyg. "Fakty" 1986 nr 1/

P.s.

Uczciwieczenie piśmiennictwa. W bydgoskich "Faktach" ukazał się trzydziestkowy cykl artykułów Janisława Osiągińskiego "Książki w ludzkiej skórze" /1985 nr 52, 1986 nr 1,2/. Okazuje się, że oprawianie książek w ludzką skórę ma tradycje sięgające starożytności. W skórę z piersi kobiecych oprawiano tomiki poezji i książki porno /tzw. Bhseneinbando/. Zdarzało się również, że autor pragnął przejść do historii przekazując własną skórę na oprawę pośmiertną swoich utworów.

Osobiście podczas lektury powyższego cyklu pokryci byliśmy tzw. gęsią skórą.

Totalna samokrytyka autorów. Nie wszyscy pisarze i poeci są megalomanami. Bywają wypadki, że autor przechodzi do historii literatury jako ten, który zniszczył nakłady własnych książek ...ze wstydu. I tak np. Ludwik Osiński /1775-1838/, który wydał w 1799 r. "Zbiór zabawek" wierszem opamiętał się po pewnym czasie, wykupił ten zbiór i spalił wszystkie egzemplarze.

Podobnie zrobił Michał Wyszkowski. Swoje "Rozrywki młodości wierszem i prozą" /1790/ będąc w wieku dojrzałym tak dokładnie wytrzebił, że dziś w encyklopediach literackich stoi przy tym tytule nutka "nie zachowały się".

Musimy jako bibliotekarze czuwać, żeby wstyd nie obudził się masowo u autorów współczesnych, bo możemy zostać przy smutnych półkach.

P.s.

Coś dla malkontentów. "Kultura i społeczeństwo" 1985 nr 4 powiadomiła czytelników, że najsmutniejszą polską książką jest "Mały rocznik statystyczny 1984".

Dawniej przy smutnych książkach płakało się, dziś opadają ręce.

P.s.

II. BIBLIOTEKARZE

11. Polonistka w bibliotece. Rozmowa z Haliną Giżyńską-Burakowską.

Pani Halina Giżyńska-Burakowska w dniu 2 stycznia 1986 r. obchodziła jubileusz 30-lecia pracy zawodowej. Ukończyła filologię polską na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i Kurs Ogólny I i II stopnia z bibliotekarstwa oraz kurs instrukcyjno-metodyczny w Państwowym Ośrodku Kształcenia Bibliotekarzy w Jarocinie.

Rozpoczęła pracę w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w 1957 r. w charakterze instruktora, a wcześniej - przed studiami - przez rok pracowała w nauczycielstwie. Od 1 stycznia 1963 r. do 31 sierpnia 1964 r. pełniła funkcję starszego instruktora Działu Upowszechniania w Wydziale Kultury i Sztuki Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej. Następnie, od 1 września 1964 r. powraca na stałe do WBP, by tym razem wykonywać prace bibliografa, a od 1972 r. pełni funkcję kierownika Działu Udostępniania Zbiorów. Jest główną organizatorką usług bibliotecznych na terenie Olsztyna, współpracuje z wieloma instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami twórczymi. Jest organizatorką wielu imprez czytelniczych i spotkań autorskich, a także akcji o szerszym zasięgu społecznym. M.in. aktywnie działa w Zarządzie Towarzystwa Literackiego Adama Mickiewicza w Olsztynie. Do 1981 r. była działaczką Związku Zawodowego Pracowników Kultury i Sztuki, a od 1983 r. należy do Związku Zawodowego Pracowników Bibliotek. Od dwudziestu lat jest wykładowcą w Policealnym Studium Bibliotekarskim. Za pracę zawodową i społeczną uhonorowana została Złotym Krzyżem Zasługi oraz odznaczeniami: Zasłużony Działacz Kultury, Zasłużonym dla Warmii i Mazur.

- Pani Halino, w styczniu minęło 30 lat Pani pracy zawodowej, w tym 29 lat w bibliotekach publicznych. - Co Panią skłoniło do podjęcia pracy bibliotekarskiej i ustabilizowania się w niej?

- Pracę w bibliotekarstwie widziałam zawsze poprzez pryzmat literatury. - Z myślą o niej wybrałam się na filologię polską, gdyż od koleżanek dowiedziałam się, że na studiach będę miała szansę specjalizować się w bibliotekoznawstwie. Tak się jednak złożyło, że tej

specjalizacji na studiach nie zrobiłam, bo ją zlikwidowano wraz z inną, wydawniczą. Nie miałam zatem żadnego wyboru, zrobiłam specjalizację pedagogiczną. Wierna swoim planom życiowym i dzięki nim trafiłam do Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie, w której był wakat instruktora. Wbrew obiegowej opinii, bo wtedy prawie wszystkim wydawało się, że do podjęcia pracy w bibliotece wystarczy wykształcenie średnie, w wybranym przez siebie zawodzie postanowiłam się ustabilizować. Zaproponowano mi wkrótce przejście do Wydziału Kultury i Sztuki Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej, gdzie przepracowałam przez dwa lata sprawując opiekę nad bibliotekami publicznymi. Zdobyłam wówczas szersze spojrzenie nie tylko na działalność bibliotek ale również innych placówek kulturalno-oświatowych rozsianych po terenie województwa.

- Od 14-tu lat pełni Pani funkcję kierownika Działu Udostępniania Zbiorów w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej. - Przedtem absorbowały Panią konkretne specjalizacje: instruktora, pracownika Działu Gromadzenia, bibliografa. Co Panią zatem fascynuje w nowej roli, jakie są jej "blaski i cienie"?

- Jest to praca ruchliwa, która wymaga wielu kontaktów z ludźmi. - Absorbuję i wciąga. Sieć bibliotek publicznych w Olsztynie rozrosła się, okrzepła. W Dziale Udostępniania Zbiorów, łącznie z pracownikami ryczałtowymi pracuje w mieście 70 osób. Mojej "komórce", o obsadzie 4 osobowej, przypada nadzór merytoryczny nad 22 filiami bibliotek publicznych, wieloma bibliotekami szpitalnymi i zakładowymi, punktami bibliotecznymi, których zorganizowaliśmy w ostatnich latach ponad dwadzieścia. Za pośrednictwem punktów bibliecznych, zaopatrywanych przez komplety wymienne książek, docieramy do różnych zakładów pracy, najczęściej zlokalizowanych na peryferiach miasta.

Oprócz systematycznej pracy na rzecz obsługi czytelników wiele satysfakcji sprawia przenoszenie placówek filialnych do pojemniejszych, ładnych lokali. W nowych, estetycznych i bardziej funkcjonalnych pomieszczeniach można zorganizować bibliotekę zgodnie z zasadami współczesnego bibliotekarstwa.

Najbardziej dokuczliwe są nieplanowe urlopy i choroby pracowników w poszczególnych filiach bibliecznych, odpowiedzial-

nych za bezpośrednią pracę z czytelnikami. Organizowanie nagłych, nieprzewidzianych zastępstw to sprawa niełatwa, gdy nie ma personalnych "rezew", a praca odbywa się w godzinach popołudniowych.

- Z wykształcenia jest Pani magistrem filologii polskiej, a profesjonalnie starszym kustoszem bibliotekarstwa. - Czy nabyta wiedza o literaturze pomaga Pani w pracy zawodowej?

- Wydaje mi się, że w bibliotekach publicznych wiedza literacka pracowników jest istotną sprawą, a powinni jej nauczać fachowcy. Znajomość literatury jest wręcz niezbędna przy doborze książek i obsłudze czytelników. Bibliotekarstwa nauczyłam się poprzez praktykę zawodu, samokształcenie i na odpowiednich kursach specjalistycznych. Na Policealnym Studium Bibliotekarskim, którego filia zorganizowana jest przy WBP, nie tylko uczę bibliotekarzy, ale i sama pogłębiałm wiedzę.

- Jak z rozmowy wynika, ma Pani doświadczenie i znaczący wkład w podnoszenie kwalifikacji zawodowych bibliotekarzy. - Od kiedy i z jakim skutkiem datuje się Pani współpraca z Centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy?

- Zaczęło się to od uruchomienia punktu konsultacyjnego Państwowego Ośrodka Korespondencyjnego Kształcenia Bibliotekarzy jeszcze w 1965 r. Na Studium uczą się zaocznie osoby ze średnim wykształceniem ogólnym, legitymujące się pracą w zawodzie bibliotekarza. Na ogół stosunek tych ludzi do zdobywania wiedzy jest poważny, co wynika z chęci stabilizacji w zawodzie i świadomość braku wiedzy zawodowej.

Prowadzę wykłady i ćwiczenia z metodyki i organizacji czytelnictwa, uczę metod popularyzacji literatury.

- Z Pani inicjatywy w województwie olsztyńskim gościło wielu wybitnych pisarzy i znawców literatury.

- Którzy z zaproszonych autorów, Pani zdaniem, cieszyli się szczególną sympatią czytelników i dlaczego?

- Tak jakoś się ułożyło, że od rozpoczęcia pracy w WBP w 1957 roku aż do chwili obecnej w mniejszym lub większym stop-

niu zajmując się organizacją spotkań autorskich, a także - we współdziałaniu ze środowiskiem - sesji naukowo-literackich. Spośród znakomitych gości, którzy spotkali się z naszymi czytelnikami a na mnie wywarli największe wrażenie wymienię: Igora Newerlego, Izabelę Stachowicz-Czajkę, Sewerynę Szmaglewską, Władysława Broniewskiego, Pawła Jasienicę, a także Mariana Brandysa, prof. Waldemara Voisę, doc. Włodzimierza Maciąga, Wacława Sadkowskiego, Tadeusza Drewnowskiego./Pisarzom olsztyńskim i pięknym spotkaniom z nimi trzeba by poświęcić specjalny wywiad. Myślę tu zwłaszcza o Marii Zientara-Malewskiej, Władysławie Gębiku, Henryku Panasie, Zbigniewie Nie-nackim/.

Nie sposób, chociażby pokrótce, zaprezentować w tym miejscu swoich wrażeń dotyczących wszystkich ciekawych ludzi, z którymi rozmawiałam, korespondowałam, pilotowałam na spotkania autorskie i prelekcje. Napomknę tylko o niektórych.

Igor Newerly pozostał mi w pamięci jako wspaniały człowiek, odnoszący się do każdego z wielkim zrozumieniem, życzliwością, dobrocią, szacunkiem. Bywało i tak, że nasze powroty ze spotkań autorskich, organizowanych w odległych od Olsztyna miejscowościach, następowały po północy. Wdawał się z czytelnikami w gawędę nie szczędząc im własnego czasu, byle tylko uszczęśliwić rozmówcę informacją, wyjaśnieniem, anegdotą. Dystans między prelegentem a słuchaczem szybko pryskał do tego stopnia, że jak z kimś bliskim dzielono się z autorem swoimi kłopotami.

Izabela Stachowicz-Czajka to z innego punktu widzenia postać interesująca i niezwykła. Wszelkim z nią kontaktom towarzyszyła zawsze przygoda. Swoje wrażenia z pobytu na spotkaniach autorskich w Olsztyńskiem, barwnie i humorystycznie opisała w trzech kolejnych numerach "Głosu Olsztyńskiego - Archipelagu" z 1959 roku /pt. "Odkryłam Olsztyn"/.

Władysław Broniewski, gdy przebywał w Olsztynie nie czuł się już najlepiej. Towarzyszyła mu żona Wanda, czuwająca nad jego zdrowiem. Poeta rozmawiał niewiele, wydawało się, że kontakty z ludźmi męczą go. Na spotkaniach autorskich jednak, gdy zaczynał recytować swoje wiersze, wypełnione słuchaczami sale cichły.

Marian Brandys odwiedził biblioteki publiczne w Olsztyńskiem trzykrotnie. Mówił jasno, ciekawie, prosto. Za pierwszym razem przyjechał z reżyserem Tadeuszem Jaworskim, który prezentował swoje filmy z pobytu w Afryce, zrzucającej w tych latach pięta kolonializmu. Jedno ze spotkań - bodajże w Nowym Mieście, było tak gorąco

i entuzjastycznie oklaskiwane, że podobnego entuzjazmu przyjęcia twórców przez audytorium już nigdy nie przeżyłam.

Nie sposób wykreślić z pamięci Pawła Jasienicy. Jego polszczyzna w książkach i na spotkaniach autorskich była tak piękna, nacechowana elegancją, prostotą i subtelnością, że aż zapierało dech w piersiach. Mówił o wielu ciekawych sprawach z dalekiej przeszłości, m.in. dzielił się ze słuchaczami swoją barwną wiedzą o królowej Jadwidze do której - jak mi się wydaje - czuł osobisty sentyment.

Wydaje mi się, iż wszystkie te kontakty z utalentowanymi ludźmi były ogromnie cenne i interesujące. Ale zdarzały się też niezbyt udane przyjazdy i w efekcie obustronne rozczarowania czasami dlatego, że przychodzili przypadkowi słuchacze lub, że frekwencja była zenująco mała. Kiedy indziej zaś, ponieważ pisarz nie potrafił nawiązać kontaktu z salą, co zdarzało się nawet twórcom czytany i cenionym.

- Jest Pani autorką wielu artykułów o bibliotekach, bibliotekarzach i pisarzach. - Ich zestaw opracowany w Dziale Informacyjno-Bibliograficznym WBP zamieszczamy poniżej. Dziękuję Pani za rozmowę, a czytelników zachęcam do zapoznania się z Pani doświadczeniami i przemyśleniami zawodowymi utrwalonymi za pośrednictwem prasy.

Rozmawiał Henryk Jakubiec

Publikacje Haliny Giżyńskiej

1. Rozwój bibliotek i czytelnictwa / Halina Giżyńska // W: Kalendarz dla Warmii i Mazur za rok 1960. - Wwa : "Pax", 1959. - S.207, 11.
2. O pracy biblioteki sąsiedzkiej w Bryńsku. Inf. Woj. Miejsk. Bibliot. Publ. Olsztyn 1959 nr 3, s. 11-12.
3. Placówka uniwersalna - czytelnia. Współaut.: Janusz Segiet. Głos Olszt. 1960 nr 118 s. 6; nr 119 s.6
4. Rozwój czytelni w środowiskach wiejskich i małomiejских. Por. Bibl. 1960 nr 11/12 s. 372-375.

5. Skład i wykorzystanie księgozbioru niektórych bibliotek gromadzkich. Inf. Woj. Miejsk. Bibliot. Publ. Olsztyn 1960 z. 1 s. 17-23.
6. W przyjaźni z Gromadzką Radą Narodową. Por. Bibl. 1960 nr 11/12 s. 55.
7. O przygodach i odkryciach p. Emilii Sukertowej-Biedrawiny czyli jak powstała Biblioteka Instytutu Mazurskiego. Inf. Woj. Miejsk. Bibliot. Publ. Olsztyn 1962 z. 2 s. 18-21, il. Toż : Bibl. Olszt. 1972 nr 2 s. 15-18.
8. Książki, ludzie i ich kłopoty współaut.: Jan Burakowski . Głos Olszt. 1963 nr 236 s. 1,5.
9. Nowoczesność w bibliotece. Głos Olszt. 1963 nr 272 s. 4-5
10. Jugosławia. Adnotowany zestaw bibliograficzny. Por. Bibl. 1965 nr 10 s. 182
11. Pisarze, uczeni, popularyzatorzy spotykają się z czytelnikami / Halina Giżyńska // W: Dwadzieścia 20 lat pracy publicznych bibliotek powszechnych województwa olsztyńskiego 1946-1966 / WiMBP w Olsztynie. - Olsztyn, 1966. - S. 118-124, il.
12. Szkolenie bibliotekarzy w zakresie służby informacyjnej. Por. Bibl. 1968 nr 6 s. 164-169
13. Klemens Fręszkowski, Władysław Gębik, Michał Lengowski, Karol Małek, Henryk Panas, Witold Piechocki, Antoni Seroka noty biograficzne H. G.-B Burakowska-Giżyńska Halina // W: Współcześni pisarze województwa olsztyńskiego. - Olsztyn : "Pojezierze", 1972
14. Biblioteka publiczna w Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej. Bibl. Olszt. 1973 nr 2 s. 76-77.
15. Olsztyński kalejdoskop turniejowy Turniej "Wkład Polaków do skarbnicy wiedzy" . Bibl. Olszt. 1973 nr 3 s. 62-64.
16. Teresa Frudko. Bibliotekarskie jubileusze. Bibl. Olszt. 1973 nr 4 s. 46-47, il.
17. Turkowski Leonard : Leonard Turkowski o swojej twórczości. Rozm. przepr. Halina Giżyńska. Bibl. Olszt. 1973 nr 2 s. 36-38.

18. Posłowie w akcji spotkanie bibliotekarzy Olsztyna z posłami :
Anna Kochanowską i Feliksem Barabaszem . Bibl. Olszt. 1974
nr 1 s. 58-59.
19. Wróblewski Jan, Dembowska Maria, Kołodziejska Jadwiga : O Za-
kładzie Bibliotekoznawstwa WSP w Olsztynie i jego pracy mówią
... Rozm. przopr. Halina Giżyńska. Bibl. Olszt. 1974 nr 4
s. 5-9, il.
20. Program rozwoju sieci bibliotek na terenie Olsztyna do r.1985.
Bibl. Olszt. 1975 nr 1 s. 5-12, il.
21. "Jedyną naszą bronią przed zniemczeniem jest książka polska".
Gaz. Olszt. 1975 nr 207 : 20-21 IX s. 4.
Omówienie książki J. Wróblewskiego: "Polskie biblioteki ludo-
we w zaborze pruskim i na terenie Rzeszy Niemieckiej w latach
1843-1939", Olsztyn 1975
22. Skrócenie drogi do czytelnika. Gaz. Olszt. 1976 nr 133 : 12-
13 VI s. 5.
23. Dembowska Maria : Dużo zawdzięczam ludziom, którzy mnie uczyli.
Nasze rozmowy. Rozm. przopr. Halina Giżyńska-Burakowska. Gaz.
Olszt. 1977 nr 63 : 19-20 III s. 6.
24. Konieczna Danuta, Małun Krystyna : Tam gdzie młoda kadra bi-
bliotekoznawców. Rozm. przopr. Halina Giżyńska-Burakowska.
Gaz. Olszt. 1977 nr 280 : 10-11 XII s. 5.
25. Najwyżej do Olsztyna. Gaz. Olszt. 1978 nr 264 : 28-29 XI s.
1, 5.
25 lat działalności bibliotekarskiej i naukowej dr Jana
Wróblewskiego
26. Przyjaciele naszego dzieciństwa. Gaz. Olszt. 1979 nr 158 :
14-15 VII s. 5.
Omówienie konkursu czyt. dla dzieci
27. Kołodziejska Jadwiga : Działać skutecznie. Nasze rozmowy.
Rozm. przopr. Halina Giżyńska-Burakowska. Gaz. Olszt. 1980
nr 4 : 5-6 I s. 5.
28. Integracja nie tylko w literaturze. Gaz. Olszt. 1980 nr 156 :
17 VII s. 3.
Piąty plener literacki w Smolajnach.

29. Miłośnicy literatury. Gaz. Olszt. 1980 nr 88 : 18-20 IV s.5.
30 lat działalności olszt. oddziału Tow. Lit. im. A. Mickiewicza.
30. Pierwsza bibliotekarka Wanda Dąbrowska. Gaz. Olszt. 1980 nr 186 : 29-31 VIII s.4.
31. Pożegnanie wandy Dąbrowskiej. Mat. Inf.-Bibliogr. WBP w Olsztynie 1980 nr 27
32. STANKIEWICZ Witold : Bibliotheca Patria. Nasze rozmowy. Rozm. przepr. Halina Giżyńska-Burakowska. Gaz. Olszt. 1980 nr 137 : 20-21 IX s. 4.
33. "Polskich broniły progów". Gaz. Olszt. 1982 nr 114 : 11-13 VI s. 6.
Omówienie książki Jana Wróblewskiego: "Polskich broniły progów" Wrocław : 1982
34. Trudna droga dziecka do książki. Gaz. Olszt. 1982 nr 50 : 7-9 V s. 5.
35. Czy bibliotekom potrzebni są fachowcy? Co będzie z Wyższą Szkołą Pedagogiczną? Gaz. Olszt. 1983 nr 256 : 29-30 X s. 5.
Dot. wstrzymania rekrutacji na I rok bibliotekoznawstwa WSP w Olsztynie.
36. Czytelnictwo na terenie Olsztyna. Śl. Powsz. wyd. B 1983 nr 56 : 19-21 III s. 14.
37. Koleżanka Janina Kiszewska. Bibl. Olszt. 1983 nr 1 s. 55-56.
38. Podsumowanie konkursu czytelniczego "Z książką przez stulecia" Bibl. Olszt. 1983 nr 2 s. 31-33.
39. Z książką przez stulecia konkurs. Gaz. Olszt. 1983 nr 166 : 16-17 VII s. 6.
40. Biblioteka na Falklandach. Bibl. Olszt. 1984 nr 3 s. 69-70.
41. W służbie regionu. Warmia i Mazury 1984 nr 3 s. 6; il.
Zakład Bibliotekoznawstwa WSP w Olsztynie.
42. Goncerzewicz Waldemar: Pragnę, by każdy czytelnik wychodził z biblioteki zadowolony. O kol. Waldemarze Goncerzewiczu z WBP. Rozm. przepr. Halina Giżyńska. Bibl. Olszt. 1984 nr 1 s. 19-20.

43. Henryk Panas. Bibl.Olszt. 1985 nr 3 s. 11-13.*
44. "Z dziejów Warmii i Mazur". Najdłuższy cykl odczytów w Olsztynie.
Bibl.Olszt. 1985 nr 2 s. 58-60.

Oprac. Jolanta Juran

Jan Burakowski
WBP w Olsztynie

12. Wiktoria Grabowska z Nawład

W swoim czasie przy innej okazji pisałem: "Jest wśród tych "starych, niewykwalifikowanych" bibliotekarzy dużo barwnych indywidualności, autentycznych, samorodnych talentów - więcej chyba niż wśród bibliotekarzy młodszego pokolenia. Dziś szkoły, potrzeby dynamicznie rozwijającej się gospodarki narodowej, zainteresowania i ambicje a także ... siatki płac wcześniej przesiewają nas i kwalifikują. - Kto ma "talenta" kieruje swe kroki do szkoły artystycznej, kto pasję działania już w szkolnym kole ZSMP terminuje na ministra. W pierwszych latach powojennych, latach wielkiego awansu społecznego, do bibliotek trafiło sporo wiejskich kobiet, które w innych latach, w innych warunkach, zostałyby, być może, zaszufladkowane całkiem gdzie indziej".¹ Ta refleksja przylega niezwykle ściśle do osobowości i zasług kol. Wiktorii Grabowskiej z Nawład, która z końcem grudnia 1986 r., po 34 latach pracy w bibliotece, przeszła na emeryturę.

Wiktoria Grabowska rozpoczęła pracę w bibliotece gromadzkiej w Nawładach 1 grudnia 1951 r. właśnie jako zwykła wiejska kobieta z wykształceniem podstawowym. Nie była pierwszym kierownikiem, biblioteka w Nawładach została zorganizowana półtora roku wcześniej. W tym krótkim czasie na stanowiskach bibliotekarzy pracowały kolejno dwie osoby, które nie zostawiły po sobie zbyt wielkiego dorobku. Owcześni kierownik Powiatowej Biblioteki Publicznej w Mrągowie, Wacław Gołowicz, pisząc o pracy Wiktorii Grabowskiej wspominał: "Z ostatnim dniem listopada 1951 roku, a więc po 12 miesiącach "pracy" odszedł z biblioteki Marian Zawada. Fakt ten powitałem z uczuciem niezmierniej ulgi... Teraz zjawia się Wiktoria Grabowska a wraz z nią pewna nadzieja na lepsze. Rzeczywiście przyswajała sobie ona szybko wiadomości i umiejętności zawodu bibliotekarskiego, ze skupioną uwagą przyjmowała objaśnienia i porady

a pracowite jej ręce systematycznie, metodycznie doprowadzały za-
niedbany księgozbiór i katalogi do wzorowego porządku. "Obskoczy-
ła" istniejące już punkty biblioteczne, szybko pomyślała o tym aby
założyć nowe w Prusinowie i Cierpiętach. Cieszyła się, że coraz
więcej ludzi przychodzi do biblioteki. Widziała tych, którzy czyta-
ją i tych, którzy powinni czytać. W. Gołowicz trafnie choć lapidar-
nie wskazał na najbardziej charakterystyczne cechy osobowości
W. Grabowskiej: pracowitość, bezinteresowność, życzliwość dla ludzi,
ruchliwość, umiejętność współpracy z ludźmi różnych zawodów i kwa-
lifikacji. Cechy te pozwoliły jej uczynić z biblioteki w Nawiadach
placówkę znacznie wykraczającą znaczeniem poza ramy wyznaczone jej
hierarchią administracyjną i wielkością miejscowości /wieś liczy
około 350 mieszkańców/. Zawsze doskonale stosunki łączyły kierow-
niczkę biblioteki ze środowiskiem nauczycielskim, co zaowocowało
aktywnością czytelnianą uczniów i sprzyjało podjęciu decyzji, by
filię w Nawiadach przekształcić w bibliotekę publiczno-szkolną.
Wiktoria Grabowska nigdy nie miała specjalnych kłopotów ze znale-
zieniem kandydatów na kierowników punktów bibliotecznych i ze współ-
pracą ze społecznymi bibliotekarzami /do niedawna obsługiwała 12
punktów bibliotecznych/. Nie ograniczała się tylko do form pracy
ściśle związanych z książką. Jeszcze przed zatrudnieniem w biblio-
tece prowadziła społecznie świetlicę w Nawiadach. W latach 50-tych
i 60-tych była jedną z głównych organizatorek zespołów artystycz-
nych, które zdobyły sporą popularność nie tylko w Nawiadach ale
i sąsiednich gromadach powiatu mrągowskiego. Pisze w swoich wspom-
nieniach: "Życie kulturalno-oświatowe w naszej wsi rozwijało się
coraz bardziej. Jeździliśmy z zespołem po całym ówczesnym powiecie
- wozami na sianie, czasem samochodem ciężarowym. Byliśmy młodzi,
było bardzo wesoło i przyjemnie. Zwykle po występie prezes ZSCh
i sołtys zapraszali cały zespół na kolację, czas mijał szybko"³.
Szeroko wykorzystywała również "niebiblioteczne" formy działalno-
ści kulturalnej do popularyzacji książki. W ślad za rzetelną pracą
i ciekawymi inicjatywami popularyzacyjnymi przysły i wyniki czy-
telnicze. Przez wiele lat "mikrorejony" Nawiad wykazywał się wię-
kszą liczbą czytelników i wypożyczeń niż obsługiwany przez biblio-
tekę gminną w Pleckach /liczących ponad półtora tysiąca mieszkań-
ców/. I w ostatnim roku swej pracy /1985/ Wiktoria Grabowska zano-
towała godne uwagi wyniki, choć przekazała w ostatnich latach
większość punktów bibliotecznych pod opiekę Biblioteki Główniej

/z uwagi na wzrost personelu tej placówki/- 672 czytelników, 9410 wypożyczeń książek do domu oraz 1732 wypożyczenia czasopism i książek w czytelnici.

O tym, że Wiktoria Grabowska była zawsze ceniona i szanowana wśród mieszkańców i w organizacjach społecznych do których należała /PZPR, SBP, KGW/ świadczy nie tylko frekwencja w bibliotece. Wybierano ją kilkakrotnie na radną /gromadzką, gminną lub powiatowej Rady Narodowej/. W 1952 roku była delegowana na Ogólnokrajową Radę Bibliotekarzy w Warszawie /jako jedna z dwóch bibliotekarek wiejskich z woj. olsztyńskiego/ i została zaproszona do prezydium narady. W 1959 roku wyróżniona została Srebrnym a w roku 1974 - Złotym Krzyżem Zasługi. Wyróżniona została także odznaczeniami honorowymi "Zasłużony Działacz Kultury" i "Zasłużonym dla Warmii i Mazur", medalami 1000-lecia Państwa Polskiego oraz 30-lecia i 40-lecia Polskiej Ludowej.

-
1. Jan Burakowski - Mijają lata, z latami zdarzenia...Poradnik Bibliotekarza 1978 nr 10 s. 224.
  2. Wacław Gołowicz - Biblioteka Gromadzka w Nawiadach."Warmia i Mazury" 1961 nr 9 s. 8-9.
  3. Wiktoria Grabowska - Ze wspomnień. Poradnik Bibliotekarza 1977 nr 7 s.174.

III. ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE

13. "Głos Olsztyński" - dziennik Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Olsztynie. "Gazeta Olsztyńska" - dziennik Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Olsztynie. Wybór materiałów za lata 1951-1985.

1. /ab/: Partia na łamach naszej "Gazety". Gaz.Olszt. 1985 nr 75 : 29 IV s. 1,2.

Otwarte zebranie partyjne Podstawowej Organizacji Partyjnej przy "Gazecie Olsztyńskiej" poświęcone tematyce partyjnej na łamach dziennika.

2. BIELEWICZ Zbigniew: Mozaika spraw życiowych. Prasa Pol. 1975 nr 5 s. 22-23.

Ocena listów nadsyłanych do "Gazety Olsztyńskiej" pod względem treści.

3. DUDZIŃSKA Zofia, SEGIET Janusz: 25-lecie "Gazety Olsztyńskiej" pod znakiem więzi z czytelnikami. Gaz.Olszt. 1976 nr 146 : 28 VI s. 1,2,11.

Uroczystości jubileuszowe. Sesja popularnonaukowa nt. "Historia prasy polskiej na Warmii i Mazurach. Odznaczenia dziennikarzy

4. KŁONICA Leon: Razem z partią w służbie regionu. 25-lecie "Gazety Olsztyńskiej". Gaz.Olszt. 1976 nr 145: 26-27 VI s. 1,3.

5. KRUS Karol, Rybak Elżbieta, Wieczorek Stanisław: Autorytet i zaufanie. Gaz.Olszt. 1981 nr 18 : 23-25 I s.3.

Rola "Gazety Olsztyńskiej" jako dziennika partyjnego w nowych realiach życia.

6. ŁUKASZEWICZ Bohdan

Prasa informacyjno-polityczna Warmii i Mazur: 1945-1975 / Bohdan Łukaszewicz. - Warszawa : PWN, 1982. - S. 99-150 : Głos Olsztyński : 1951-1970 ; Gazeta Olsztyńska : 1970-1975.

7. PATOJA Józef : Jak hartował się "Głos Olsztyński"? Warm. i Mazury 1981 nr 4 s. 8-9.

Wspomnienia o pierwszych redaktorach "Głosu Olsztyńskiego".

8. PATOJA Józef: "Gazeta Olsztyńska" ma już 90 lat. Warm. i Mazury 1976 nr 8 s.2.

9. PAZERA Czesław: Gazeta świadectwem historii. Gaz.Olszt. 1984 nr 221 : 15-16 IX s.1,5.
Rozwój prasy w woj.olsztyńskim w 40-leciu PRL.
10. PRASA a inteligencja. Warmia i Mazury 1984 nr 20 z.1, 3, 11.
Relacja z sympozjum roli prasy w integracji społeczności Ziemi Zachodnich i Północnych z okazji zbliżającej się rocznicy stulecia Gazety Olsztyńskiej oraz 35 rocznicy jako organu partyjnego.
11. Prasa olsztyńska /Andrzej Wakar // W: 25 lat prasy na ziemiach zachodnich i północnych. - Kraków: Ośrodek Badań Prasoznawczych 1972. - S. 129-153. - Bibliogr.
12. SZÓSTE wydanie. Gaz. Olszt. 1983 nr 6: 8-9 / s. 1,2.
Wznowienie 6 wydania "Gazety Olsztyńskiej" i określenie jego charakteru treściowego.
13. SZYMAŃSKI Jerzy: Dziesięciolecie trudnej pracy. Głos Olszt. 1961 nr 208 : 2-3 IX s.1,2.
10-lecie "Głosu Olsztyńskiego".
14. SZYMAŃSKI Jerzy: "Gazeta" - czytelnikom. Czytelnicy - "Gazecie". Gaz.Olszt. 1973 nr 139 : 13 VI s. 1,2.
M.in. ocena treści "Gazety Olsztyńskiej" przez Egzekutywę KW PZPR w Olsztynie.
15. T.L.: Olsztyński dziesięciolatek. Prasa Pol. 1961 nr 10 s. 15-16, 11.
"Głos Olsztyński".
16. SZYMAŃSKI Jerzy: Sprawa naszej gazety. Z obrad Egzekutywy KW PZPR. Gaz.Olszt. 1975 nr 222 : 9 X s.1,2.
"Ocena "Gazety Olsztyńskiej" przez Egzekutywę KW PZPR.
17. WAKAR Andrzej: Prasa olsztyńska w trzydziestoleciu. Warm. i Mazury 1975 nr 5 s. 8-11, 11.
M.in. "Głos Olsztyński" i "Gazeta Olsztyńska".
18. ZEMANOWICZ Zbigniew: Czytam wszystko, bo...Czytelnicy o Gazecie. Gaz.Olszt. 1984 nr 304 : 22-23 XII s.1,4. Tamże: Zemanowicz Zbigniew: Granie dyskusji. Czytelnicy o Gazecie. Gaz.Olszt. 1984 nr 305: 24-26 XII s.1,4.
Podsumowanie dyskusji ankiety nt. opinii czytelników o "Gazecie Olsztyńskiej".

19. /zm/: Niecodzienny jubileusz "Gazety Olsztyńskiej". Olsztyn ma swój 10-tysięcznik. Dz. Pojezierza wyd. AB 1984 nr 209 : 23 X s. 1,2.

10-tysięczny numer "Gazety Olsztyńskiej".

Oprac. Irena Walczak

14. Michał Bułhakow

/Wybór materiałów w 95 rocznicę urodzin/

Michał Afanasjewicz Bułhakow /Bułgakow/ urodził się 14 maja 1891 roku. Z wykształcenia był lekarzem i przez kilka lat wykonywał ten zawód. Zwyciężył jednak w jego życiu literacki temperament i powołanie. Debiutował w 1919 roku opowiadaniem nasyconym klimatem groteski i satyry drukując je w czasopiśmie /m.in. emigracyjnym piśmie "Nakanunie"/, a potem wydając w zbiorku "Diaboliada" /1925/. W tym samym roku ukazała się powieść satyryczna "Fatalne jaja", z którą czytelnik polski mógł zapoznać się dopiero w 1981 r. poprzez czasopismo "Literatura na świecie".

Rozgłos literacki przyniosła autorowi powieść "Biała Gwardia" /1925/, przerobiona w następnym roku przez Bułhakowa na sztukę "Dni Turbinów" wystawioną przez MCHAT. Elementy autobiograficzne w satyrycznej tonacji odzwierciedlające okres współpracy z MCHATEM zawiera ostatni nieukończony utwór "Powieść teatralna" /wyd.ros. 1965/.

Bułhakow jest również autorem dramatów poświęconych życiu sławnych ludzi: "Molier" /wyst.1936/, "Puszkim. Ostatnie dni" /wyd.ros. 1940/ wyst. 1943/, "Batum" - sztuki o młodym Stalinie, nigdy nie wystawianej.

Los utworów nie wydanych za życia pisarza podzieliły również powieści "Psie serce" oraz dzieło życia Bułhakowa "Mistrz i Małgorzata". Pisał tę ostatnią książkę - testament przez ostatnich 12 lat życia. Po utracie wzroku, złożony nieuleczalną chorobą, dyktował jej partię żonie - do końca, do utraty świadomości.

Miał Bułhakow świadomość klęski swojej literackiej kariery i nieskuteczności wysiłków twórczych. Umiał jednak strzec własnej godności.

Zmarł 10 marca 1940 roku.

Polski czytelnik zaczął zaznajamiać się stopniowo z twórczością Bułhakowa - począwszy od lat 60-tych, kiedy i w ojczystym kraju pisarza spojrzano inaczej na jego dorobek.

W poniższym zestawieniu zachowano ^{bułhaka}pisownię nazwiska zgodną z pisownią zastosowaną w poszczególnych bibliografowanych pracach.

T w ó r c z o ś ć

Wydawnictwa zwarte

1. Aleksander Puszkina [Ostatnie dni] : sztuka w 4 aktach, 10 odsłonach / Michaił Bułhakow ; tł. z ros. Aleksander Bachrach. - Wwa : "Współpraca", 1949. - 85 s.
2. Powieść teatralna / Michaił Bułhakow ; tł. z ros. Ziemołit Fedeckii - Wwa : PIW, 1967. - 216 s.
Wyd. 2. - Wwa : "Czytelnik", 1980
Pierwodruk w j. pol. : Dialog 1966 nr 3 - 5
3. Życie pana Mollera / Michaił Bułhakow ; tł. z ros. Irena Lewandowska i Witold Dąbrowski. - Wwa : PIW, 1968. - 243 s.
4. Mistrz i Małgorzata / Michaił Bułhakow ; tł. z ros. Irena Lewandowska i Witold Dąbrowski. - Wwa : "Czytelnik", 1969. - 603 s.
Wyd. 2. - 1970 ; Wyd. 3. - 1973 ; Wyd. 4 [uzup. w rozdz. 15 i 28]. - 1980 ; Wyd. 5. - 1983
5. Biała Gwardia / Michaił Bułhakow ; tł. z ros. Irena Lewandowska i Witold Dąbrowski. - Wwa : PIW, 1972. - 325 s.
Wyd. 2. - 1972
6. Notatki na mankietach : wczesna proza / Michaił Bułhakow ; tł. z ros. Witold Dąbrowski [i in.] ; wybór Andrzej Drawicz i Alła Sarachowa. - Kraków : WL, 1984. - 470 s.

Ważniejsze utwory w czasopiśmie

7. Ucieczka. Sztuka w 4 aktach. Tł. J. Jęrzewicz. Dialog 1960 nr 1 s. 35-70.
8. Moliere (Zmowa świętoszków). Tł. J. Pomianowski. Dialog 1964 nr 8 s. 56-82 tekst. scen.
9. Dni Turbinów. Tł. J. Karczmarewicz - Fedorowska i H. Zakrzewska. Dialog 1968 nr 11 s. 40-78.

10. Fatalne jaja [powieść]. Tł. Irena Lewandowska i Witold Dąbrowski. Lit. na Świecie 1981 nr 9 s. 4-107, 11.
11. Psie serce [powieść]. Tł. Barbara Dohnalik. Tu i Teraz 1982 nr 2-10 s. 16.

O p r a c o w a n i a

Ogólne

12. BALICKI St. Witold
Teatr radziecki / Stanisław Witold Balicki. - Wwa : PIW, 1967
- T.1. - S. 398-399 : Michał Bułhakow
13. BURMISTROW Aleksander : Przyczynek do życiorysu Michała Bułhakowa / 1891-1916 / . Tł. Maria Dolińska. Lit. na Świecie 1981 nr 9 s. 176-194, 11.
14. CZUDAKOWA Marietta : Warunek istnienia (o bibliotece Michała Bułhakowa). Lit. Radz. 1977 nr 2 s. 138-143.
15. DOHNALIK Barbara : Idiotyczna choroba ten syfilis. Tu i Teraz 1982 nr 1 s. 16, 9.
16. DRAWICZ Andrzej : Bułhakow 1929-1930. Załamania i próby. Fragm. książki "Mistrz i diabeł". Literatura 1981 nr 15 s. 7.
17. DRAWICZ Andrzej : Michał Bułhakow : lata nauki i wędrówek. Pismo 1983 nr 3 s. 25-42.
18. DRAWICZ Andrzej : Droga do Moskwy. Michał Bułhakow w latach 1919-1921. Życie Lit. 1974 nr 48 s. 10-11.
19. DRAWICZ Andrzej : Michał Bułhakow szuka literatury. Radar 1981 nr 4 s. 14-15, 18.
20. JERMOLIŃSKI S. : O Michaile Bułhakowie [wspomnienie]. Tł. Irena Lewandowska. Polityka 1966 nr 46 s. 16.
21. KARAŚ Justyna
Proza Michała Bułhakowa : z zagadnień poetyki / Justyna Karaś.
- Wrocław : Zakł. Nar. im. Ossolińskich, 1981. - 102 s.
22. Kb [Białek K.] : Przyczynki do poznania Bułhakowa. Dialog 1969 nr 6 s. 154-158.
23. MULTANOWSKI Andrzej : Twórczość Michała Bułhakowa na scenach polskich. Między fascynacją a nieporozumieniem. Teatr 1983 nr 6 s. 26-31.

24. NIEUWAŻNY Florian : Mistrz słowa pisanego i mówionego. Przyjaźń 1971 nr 25 s. 11.
25. PAUSTOWSKI Konstantin : Bułhakow i teatr. Tł. Andrzej Drawicz. Dialog 1974 nr 11 s. 126-131.
26. RUDNICKI Konstantin : Dramaturgia Michała Bułhakowa. Dialog 1964 nr 8 s. 83-94.
27. SŁIWOWSKI René: Michał Bułhakow. Teatr 1967 nr 20 s. 13-15.

P o w i e ś ć t e a t r a l n a

28. SŁIWOWSKI René : Kontynuator Czechowa. Nowe Książ. 1967 nr 18 s. 1093-1094.

D n i T u r b i n ó w

29. DRAWICZ Andrzej : Perypetie "Dni Turbinów". Dialog 1974 nr 11 s. 116-125.

Ż y c i e p a n a M o l i e r a

30. WOJDOWSKI Bohdan : Życie pana Moliera. Nowe Książ. 1969 nr 1 s. 16-17, il.

M i s t r z i M a ł g o r z a t a

31. BELZA Igor :: Genealogia "Mistrza i Małgorzaty". Tł. Andrzej Szymański. Lit. na Świecie 1981 nr 9 s. 196-255.
32. BEREZA Henryk
Proza z importu : szkice literackie / Henryk Bereza. - Wwa : "Czytelnik", 1979. - S. 468-472 : Tragizm i satyra
33. BITNER Dariusz : Cóż więc jest prawdą ? Lekcja powieści. ("Mistrz i Małgorzata"). Radar 1983 nr 13 s. 14.
34. CZESZKO Bohdan : Jak szatan wydał bal. Nowe Książ. 1969 nr 16 s. 1104-1106, il.
35. CZUDAKOWA Marietta : "Mistrz i Małgorzata" Michała Bułhakowa. Dzieje tworzenia. Tł. Adam Pomorski. Lit. na Świecie 1981 nr 9 s. 108-156.
36. DRAWICZ Andrzej : "Wszystko będzie jak należy ..." O "Mistrzu i Małgorzacie". Lit. na Świecie 1974 nr 11 s. 220-251.

37. DRAWICZ Andrzej
Zaproszenie do podróży : szkice o literaturze rosyjskiej XX wieku / Andrzej Drawicz. - Kraków : WL, 1974. - S. 193-208 : Rewanż ("Mistrz i Małgorzata" Michała Bułhakowa)
38. KARAŚ Justyna : Bułhakow a literatura klasyczna. Nurt 1974 nr 11 s. 26-28.
39. ŁUKASZEWICZ Michał : Behemot contra Massolit. Nowe Książ. 1980 nr 15 s. 46-47, il.
40. SĄDKOWSKI Wacław : "Mistrz i Małgorzata" na scenie. Lit. na Świecie 1981 nr 9 s. 158-175.
41. WOLICKI Krzysztof : Wacieniczony Faust i krwista rzeczywistość. Twórczość 1969 nr 9 s. 103-109.
- B i a ł a G w a r d i a
42. DRAWICZ Andrzej : "Ale jak żyć? Jak żyć? "Biała Gwardia" Michała Bułhakowa. Twórczość 1975 nr 8 s. 73-85.
43. GOŁĘBIEWSKA Rita : Powtórne narodziny. Tyg. Kult. 1972 nr 46 s. 4.
44. KOMAR Michał : Wzajdzie trawa. Polityka 1972 nr 49 s. 7.
45. EURIE J. SERMAN I. : "Od "Białej Gwardii" do "Dni Turbin". Dialog 1968 nr 1 s. 121-122.
46. NIECIKOWSKI Jerzy : "Biała Gwardia". Lit. na Świecie 1973 nr 4 s. 357-360.
47. PAWIAK Edward : Zagubieni w śnieżnej zamięci. Mies. Lit. 1974 nr 6 s. 61-67.
48. PIERCOW W. : Dwie powieści o tym samym roku : Aleksy Tołstoj - Michał Bułhakow. Lit. Radz. 1968 nr 1 s. 142-146.
49. POLLAK Seweryn
Srebrny wiek i później / Seweryn Pollak. - Wwa : "Czytelnik", 1971. - S. 160-175 : Dwie powieści - dwa dramaty.
50. ŻUKROWSKI Wojciech : Wianek z nieśmiertelników. Nowe Książ. 1972 nr 21 s. 12-14, fot.

Notatki na mankietach

31. CHOJNICKA Krystyna : Wielki rozpęd. Tu i Teraz 1984 nr 48 s.10.
32. KOŚCIELSKI Michał : Bułhakow w pigułce. Tyg. Kult. 1985 nr 9 s. 9.
53. PIECZARA Marek : Urwana klamka. Literatura 1985 nr 12 s. 57.
54. WOJCIECHOWSKI Jacek : Miniatury mistrza. Nowe Książ. 1985 nr 2 s. 58-60.
55. ZYCHOWICZ Jacek : Świadectwo napisane na mankietach. Mies. Lit. 1985 nr 5 s. 129-130.

B a t u m

56. DRAWICZ Andrzej : Ostatnia sztuka Michaiła Bułhakowa [nie wystawiona, nie wyd. w j. polskim]. Dialog 1975 nr 7 s. 153-158.

Oprac. Jolanta Juran

15. Literacka Nagroda Nobla '85 - Claude Simon

Claude Simon urodził się w 1913 r. na Madagaskarze, gdzie ojciec jego był oficerem wojsk kolonialnych. Wychowywał się we Francji, w rodzinnej posiadłości Perpignan, gdzie do dziś mieszka uprawiając pisarstwo i winnicę. W r. 1936 Simon brał udział w wojnie domowej w Hiszpanii po stronie republikanów. Debiutował w 1945 r. powieścią "Tricheur" / Szuler - 1945 /. Do najbardziej znanych utworów pisarza należą "Le vent" / Wiatr - 1975 /, "La route des Flandres" / Droga przez Flandrię - wyd. franc. 1960, wyd. pol. 1982/, "L'herbe" / Trawa - 1958 /, "Le Georgiques".

Eksperymenty formalne w zakresie narracji i kompozycji sprawiają, że zalicza się Simona do twórców tzw. nowej powieści obok Butora i Robbe-Grilleta. Jednak eksperymenty te nie są sztuką dla sztuki, a mają służyć wnikliwej analizie psychologicznej i "zdefiniowaniu człowieka na tle historii".

Czytelnikowi polskiemu znana jest jedynie powieść "Droga przez Flandrię" oraz kilka opowiadań drukowanych w polskich czasopiśmiech /"Oszust" - Życie Lit. 1985 nr 46, "Historia" - Przekrój 1985 nr 2110/.

Opracowania

O g ó l n e

1. CLAUDE Simon. [nota biogr.] Oprac. Elżbieta Jogalla. Przekrój 1985 nr 2110 s. 15, il.
2. CLAUDE Simon - Literacki Nobel 85. Fakty 1985 nr 44 s. 11, 15; il.
3. DEBOWSKI Marek : Nobel '85: Claude Simon. Zdania 1985 nr 11 s. 50-51.
4. GAZDA Grzegorz : Claude Simon - Nobel '85. Odgłosy 1985 nr 47 s. 8.
5. MAMON Bronisław : Claude Simon - Nobel '85. Tyg. Powsz. 1985 nr 44 s. 3.
6. W. N. : Nowy laureat Literackiej Nagrody Nobla '85. Kierunki 1985 nr 48 s. 12, il.

D r o s g p r z e z F l a n d r i ę

7. BIAŻEJEWSKI Tadeusz : Antypowieść. Odgłosy 1983 nr 10 s. 10.
8. KOŁYSZKO Piotr : Czas entropii. Nowe Książ. 1982 nr 3 s. 56-57.

L e v e n t

9. BIEŃKOWSKI Zbigniew
Modelunki / Zbigniew Bieńkowski. - Wwa : "Czytelnik", 1966.
- S. 319-329 : Jeszcze jeden model czwartego wymiaru

Oprac. Jolanta Juran

16. Zygmunt Freud

/wybór materiałów z lat 1965-1985/

Zygmunt Freud - austriacki neurolog i psychiatra urodził się we Freibergu /obecnie Pribor/ na Morawach 6 V 1856 r.. Większość życia spędził w Wiedniu, gdzie w 1902 r. uzyskał tytuł profesora uniwersytetu. Zajmował się neuropatologią i leczeniem nerwic, współpracując z J.M. Charcotem i J.Bruearem. Opracował własną metodę leczenia zaburzeń psychicznych, z której stopniowo rozwinęła się psychoanaliza. Metoda ta, polegająca na docieraniu przez analizę i in-

terpretację marzeń sennych, wspomnień i skojarzeń swobodnych pacjenta do jego podświadomych kompleksów, a następnie ich wydobyciu i odreagowaniu przyniosła mu światową sławę.

Po przyłączeniu Austrii do Niemiec w 1938 r., prześladowany przez hitlerowców z powodu żydowskiego pochodzenia, wyjechał do Anglii. Zmarł w Londynie 23 IX 1939 r.

Bibliografia podmiotowa

FREUD Sigmund

1. Człowiek, religia, kultura / Sigmund Freud ; przeł. z niem. Jerzy Prokopiuk. - Warszawa : KiW, 1967. - 374, [2] s. - (Seria Religioznawcza)
2. Poza zasadą przyjemności / Sigmund Freud ; przeł. [z niem.] Jerzy Prokopiuk. - Wyd. 2. - Warszawa : PWN, 1976. - 469, [3] s.
wyd. 1 - 1975
3. Wstęp do psychoanalizy / Zygmun Freud ; [przekł. z niem. S. Kempnerówny i W. Zaniewickiego ; przedm. Lucjan Korzeniowski, Kazimierz Obuchowski]. - Wyd. 4. - Warszawa : PWN, 1984. - 447, [1] s.
wyd. 1 - 1957
wyd. 2 - 1958
wyd. 3 - 1982

Bibliografia przedmiotowa

- wydawnictwa zwarte, prace i fragmenty w wydawnictwach zwartych
4. Rewolucja freudowska / Luis Beirnaert // W: Natura, kultura, płęć: historia, etnografia, socjologia, psychoanaliza, filozofia / red. Karol Wojciech Meissner ; przeł. [z franc.] Katarzyna Łopuska. - Kraków : "Znak", 1969. - 294, [4] s.
  5. KUROWSKA Krystyna, RUDZIŃSKI Roman
Filozofia i wartość / Krystyna Kurowska, Roman Rudziński. - Warszawa : KAW, 1981. - S. 100-118 : Tajemnica sumienia : Z. Freud
  6. ROSIŃSKA Zofia
Psychoanalityczne myślenie o sztuce / Zofia Rosińska. - Warszawa : PWN, 1985. - 216 s.
  7. SINIUGINA Larysa
Pasje poskromione : Freuda teoria kultury / Larysa Siniugina. - Warszawa : KAW, 1985. - 183 s. - (Filozofia i Codziennosc)

8. STONE Erving
Pasje utajone czyli życie Zygmunta Freuda / Irving Stone ;
przeł. [z ang.] Henryk Krzeczowski. - Warszawa : PIW, 1978.-
- 2 t. (483, 4 ; 457, 3 s.)
  9. SZACKI Jerzy
Historia myśli socjologicznej / Jerzy Szacki. Cz. 1. - War-
szawa : PWN, 1981. - S. 367-378 : Psychoanaliza Freuda a so-
cjologia
  10. SZEWCZUK Włodzimierz
Wstęp do psychoanalizy / Włodzimierz Szewczuk. - Warszawa :
KiW, 1973. - 286, [5] s.
  11. WELLS Harry Kohlsaat
Zmierzch psychoanalizy : od Freuda do Fromma / Harry K[ohle
saat] wells ; przeł. z ang. Jerzy Prokopiuk. - Warszawa :
KiW, 1968. - 329, [3] s.
  12. WIECZOREK Zbigniew
Neopsychanaliza i marksizm / Zbigniew Wieczorek. - Warszawa :
WP, 1977. - S. 9-20 : Elementy psychoanalizy klasycznej
kwestionowane w latach 1920-1940
- artykuły z czasopism
13. ALTHUSSER Louis : Freud i Marks. Tł. Jan Guranowski. Człow.
i Światop. 1981 nr 3 s. 104-122
  14. BAJEROWICZ Marcin : Freuda koncepcja człowieka. Nurt 1969
nr 5 s. 36-40
  15. BRUNO Pierre : Freud i antropologia. Tł. z franc. Człow.
i Światop. 1972 nr 2 s. 76-96
  16. FERNANDEZ Dominique : Z domu Bonaparte. Forum 1983 nr 5
s. 20, 11.
  17. FROMM Erich : Dlaczego Freud się mylił. Tł. Tomasz Wiśniew-
ski. Problemy 1979 nr 9 s. 46-49
  18. GURANOWSKA-POCZOBUT Anna : Eros i Tanatos. Człow. i Światop.
1977 nr 4 s. 49-61
  19. GURANOWSKA-POCZOBUT Anna, WOJTYŃSKI Jan : W poszukiwaniu
autentycznej prawdy. Człow. i Światop. 1981 nr 3 s. 88-103

20. MISIAK Władysław : Uporządkuj swoją osobowość. / W Domu Muzeum Zygmunta Freuda w Wiedniu /. Literatura 1975 nr 44 s.6
21. NOWAK Leszek : Błąd Freuda. Murt 1969 nr 5 s. 36-40
22. OBUCHOWSKI Kazimierz : Dramat Zygmunta Freuda. Kultura 1966 nr 33 s. 3, il.
23. PANASIUK Ryszard : Marks czytany przez freudowskie okulary. Rozm.przepr. Anna Guranowska-Poczobut. Człow. i Światop. 1981 nr 3 s. 194-201
24. REYNOLDS Joseph : Freudyzm i neofreudyzm. Probl. Pok. 1974 nr 1 s. 98-105
25. SINIUGINA Larysa : Freuda teoria tabu i totemizmu. Człow. i Światop. 1980 nr 1 s. 34-46
26. SZEWCZUK Włodzimierz : Freudowski model człowieka. Wychowanie 1972 nr 9 s. 7-11 ; nr 10 s. 13-17 ; nr 11/12 s.22-27, il.
28. TOCZEK Zygmunt : Struktura osobowości w ujęciu Freuda. Człow. i Światop. 1983 nr 12 s. 47-57
29. TRILLING Lionel : Freud do Junga Jung do Freuda. Forum 1974 nr 31 s. 20-21
30. ZAMIARA Krystyna : Podświadomość. Murt 1967 nr 4 s. 34-36
31. ZMIERZCH psychoanalizy. Forum 1985 nr 12 s. 18-20, il., portr.

Oprac. Beata Rudzka-Florczuk

IV. NOWOSCI WYDAWNICZE

17. Nowe książki o Warmii i Mazurach

/październik-grudzień 1985 r./

Publikacje niebeletrystyczne

1. BAŁDOWSKI Jan

Święta Lipka / Jan Bałdowski. - Warszawa : PTTK "Kraj", 1985. - 36 s. : mapa, pl. ; 17 cm. - Bibliogr.

Opracowanie prezentuje jeden z najciekawszych zabytków Warmii i Mazur - barokowy zespół pielgrzymkowy oo. jezuitów w Świętej Lipce. Zamieszczono informacje dotyczące historii kultu religijnego w Świętej Lipce, opis krużganków i wnętrza kościoła, a także opisy najbliższej położonych, godnych poznania miejscowości i ich zabytków: Reszla, Kętrzyna, Gierłoży i Mrągowa /I/.

2. ZIENTARA-MALEWSKA Maria

Wspomnienia nauczycielki spod znaku Rodła / Maria Zientara-Malewska; oprac. i wstęp Bolesław Grześ. - Warszawa : Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, 1983. - 175 s., tabl. : 20 cm

Wspomnienia zasłużonej pisarki i działaczki społeczno-oświatowej, znanej nie tylko na Warmii i Mazurach, ale w całym kraju. Są one ilustracją polskich zmagania o własną, narodową oświatę w warunkach dyskryminacyjnej polityki Prus, Niemiec i II Rzeszy, stanowią ważny przyczynek do dziejów oświaty mniejszości polskiej w Niemczech. Autorka nastawiła się na wydobycie ze swej bogatej, autobiograficznej twórczości tych momentów, które uwytkują rolę nauczyciela działacza i społecznika /I/.

Literatura piękna

3. KWINTOWA Irena

Dar Królowej Róż : zbiór baśni i legend z Warmii i Mazur / Irena Kwintowa ; il. Wiesław Wojczulanis. - Wyd. 3. - Olsztyn : "Pojezierze", 1985. - 95 s. ; 24 cm

Drugie wznowienie baśni i legend znanej warmińskiej autorki książek dla dzieci /1914-1981/, której w 1974 r. przyznano Odznaczenie

kę Orderu Wsmiechu. Pisarka wprowadza czytelnika w świat baśni związany realiami z charakterem geograficznym i tradycją krainy tysiąca jezior. Bohaterami utworów są najczęściej rybacy i wieśniacy zżyci z otaczającą przyrodą, poszukujący ukrytych skarbów, cudownych ziół, wadzący się z groźnym Królem Jezior. Baśnie są pełne humanistycznej wymowy i poetyckiego nastroju. /I/.

4. KWINTOWA Irena

Uśmiechnij się bajko / Irena Kwintowa ; oprac. graf. Elżbieta Gaudasińska. - Wyd. 2. - Olsztyn : "Pojezierze", 1985. - 110 s. : 24 cm

Wznowienie zbioru bajek warmińsko-mazurskich (w książce mylna informacja, że autorka otrzymała Odznakę Orderu Wsmiechu w 1980 r.). Tom składa się z dwóch części: Warmińskie i Mazurskie legendy o kwiatach i Baśnie Warmii i Mazur /I/.

5. WOJCIECHOWSKI Andrzej

Dziennik zajęć / Andrzej Wojciechowski. - Olsztyn : "Pojezierze", 1985. - 84 s. ; 17 cm.

Wiersze młodego olsztyńskiego poety urodzonego w 1956 r. /I/.

- I - książki zalecane do wszystkich bibliotek
- II - książki dla bibliotek miejskich i gminnych
- III - książki dla bibliotek rejonowych

Oprac. Bożena Wasilewska

18. Źródła informacyjno-bibliograficzne

/Wybór nabytków WBP w Olsztynie/.

1. BIBLIOGRAFIA historii polskiej za rok 1982 / oprac. Stanisław Głuszek, Anna Malcówna, Irena Perzanowska ; Polska Akademia Nauk. Instytut Historii. Pracownia Informacji Naukowej. - Wrocław : Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1985. - 468 s.

Kolejny 39 rocznik bieżącej bibliografii historycznej obejmujący publikacje wydane w 1982 r. oraz uzupełnienia z roku 1981. W bibliografii zachowano przyjęte uprzednio zasady selekcji, re-

jestrując prace zwarte i artykuły z czasopism dotyczące historii polskiej i jej nauk pomocniczych. Całość materiału zgromadzono w stałym układzie rzeczowym, wydzielając trzy podstawowe działy: A. Ogólny, B. Nauki pomocnicze, C. Historia Polski. Bibliografię uzupełnia skorowidz rzeczowy, zawierający w jednym ciągu alfabetycznym nazwiska autorów i współpracowników, tytuły wydawnictw źródłowych, zbiorowych i czasopism, nazwiska osób, nazwy geograficzne.

2. FIZYKA / [kom. red. Andrzej Januszajtis, Jerzy Langer ; aut. Waldemar Adamowicz i in. ; przedm. Grzegorz Białkowski]. - Warszawa : WNT, 1985. - 338 s. : il. - (Ilustrowana Encyklopedia dla Wszystkich)

Dwunasta pozycja w obrębie bogato ilustrowanej, przystępnej serii, przeznaczonej dla uczniów szkół podstawowych, pracowników przemysłu, jak również dla wszystkich interesujących się techniką. Tom "Fizyka" zawiera około 2500 alfabetycznie ułożonych haseł z zakresu mechaniki klasycznej, kwantowej, termodynamiki, akustyki, elektryczności i magnetyzmu, optyki, fizyki statycznej, atomowej, jądrowej, ciała stałego i plazmy, oraz podstawowe informacje z zakresu nauk interdyscyplinarnych. Oprócz haseł rzeczowych encyklopedia zawiera hasła osobowe - życiorysy wybitnych fizyków.

3. INFORMATOR Polski : 1984/85 / red. prowadzący i koordynacja pracy Barbara Kobielska : Redakcja Dokumentacji Prasowej Polskiej Agencji Prasowej . - Warszawa : KAW, 1985 . - 476 s.

Informator jest spisem instytucji centralnych i terenowych, wraz z ich adresami, telefonami i nazwiskami osób piastujących funkcje kierownicze. Uwzględnia naczelne organy władzy państwowej, naczelne i terenowe organy administracji, urzędy centralne, banki, spółdzielnie, partie i organizacje społeczno-polityczne, kościoły, instytucje naukowe, oświatowe, kulturalne, środki masowego przekazu, stowarzyszenia społeczne, związki zawodowe oraz instytucje z zakresu sportu, turystyki i stosunków między państwowych. Zebrany materiał uszeregowano w XVIII działach, zawierających w sumie ponad 2800 haseł rzeczowych i kilka tysięcy informacji personalnych. Posługiwanie się informatorem ułatwia indeks alfabetyczny.

4. POLACY w zwycięskiej walce z faszyzmem 1939-1945 / Biblioteka Narodowa. Instytut Bibliograficzny ; oprac. i zred. w Zakładzie Bibliografii Zalecającej. - Warszawa : BN, 1985. - 97 s. - (Poradniki Bibliograficzne)

Poradnik bibliograficzny, opracowany w związku z obchodami czterdziestolecia zwycięstwa nad faszyzmem, uwzględnia opracowania naukowe i popularnonaukowe, publikacje o charakterze informacyjno-encyklopedycznym, albumy i publicystykę historyczną. Wyboru dokonano wśród grup wydanych w latach 1975-1984, a prezentujących udział narodu polskiego w II wojnie światowej. Wszystkie opisy /225 pozycji/, ułożone w układzie rzeczowym, zaopatrzone w adnotacje informujące o treści książki, sposobie ujęcia tematu, stopniu trudności. Korzystanie z poradnika ułatwiają indeksy : autorów i tytułów.

5. POLSKA bibliografia lekarska dziewiętnastego wieku : /1801-1900/ Stanisław Konopka. - Warszawa : PZWL, 1974-1984. - 12 t.

T. 11. : LT [1]- Warschauer. - 1982. - 435, [1]s.

T. 12. : Warszawa - X, Y - 1984. - 462, [1]s.

Kolejny tom bibliografii zawierającej zgodnie z przyjętymi uprzednio kryteriami : 1. książki i broszury z dziedziny medycyny, farmacji i weterynarii napisane przez Polaków, tłumaczone na język polski, lub w językach obcych dotyczące Polski ; 2. prace lekarzy polskich ogłoszone w krajowych i zagranicznych czasopismach ; 3. tytuły prac z innych dziedzin nauki i z zakresu literatury pięknej, których autorami byli lekarze i farmaceuci. Bibliografia lekarska jest opracowywana w systemie krzyżowym, zawiera bowiem w jednym ciągu alfabetycznym nazwiska autorów i hasła przedmiotowe / zaopatrzone w liczne określniki i powiązane odsyłaczkami/.

6. RIEGER Janusz, RIEGER Ewa

Słownik tematyczny rosyjsko-polski / Janusz Rieger, Ewa Rieger. - Warszawa : WP, 1985. - 733, [3]s.

Słownik ten jest tylko wyborem leksyki rosyjskiej i nie dąży do zastąpienia zwykłego słownika alfabetycznego. Wydzielono w nim XVI działów, takich jak : człowiek, dom i życie codzienne, szkoła, handel, kultura, sport i inne, a w ich obrębie zebrano podstawowy zasób słów z danej dziedziny. Publikację przeznaczono dla uczniów szkół średnich i nauczycieli. Zastosowany w słowniku układ rzeczowy ma być szczególnie pomocny do prowadzenia konwersacji

i opracowywania określonych zagadnień. Słownik uzupełniono indeksem słów kluczowych.

7. SŁOWNIK matematyki i cybernetyki ekonomicznej / [kom. red. N.P. Fiedorenko i in.]; przeł. z ros. Marian Kanton. - Wyd. 2 popr. i uzup. - Warszawa : PWN, 1985. - 906 s.

Słownik ma na celu zaznajomienie szerokich kręgów ekonomistów, planistów, statystyków i praktyków gospodarczych z zastosowaniami matematyki, cybernetyki i informatyki w badaniach ekonomicznych, w planowaniu i zarządzaniu : gospodarką narodową, gałęzią, przedsiębiorstwem. Słownik zawiera najważniejsze pojęcia, metody i modele stosowane w badaniach teoretycznych i w zagadnieniach praktycznych. Zostały w nim uogólnione i usystematyzowane podstawowe wyniki teorii i praktyki metod statystyczno-ekonomicznych. Książka przeznaczona jest dla wykładowców i studentów uczelni i wydziałów ekonomicznych. [z książki].

8. WKŁAD narodu polskiego w zwycięstwo nad hitlerowskim faszyzmem w II wojnie światowej : /materiały bibliograficzne / /oprac. Katarzyna Budzicka i in. ; Centralna Biblioteka Wojskowa im. płk. Zbigniewa Zińskiego. - Warszawa : CBW, 1985. - 450 s.

Bibliografia ta obejmuje publikacje wydane w Polsce i w języku polskim, które ukazały się od 22 lipca 1944 r. do 31 grudnia 1984. Uwzględnia publikacje o charakterze naukowym i popularnonaukowym, literaturę piękną i pamiątnikarsko-wspomnieniową. Rejestruje książki, artykuły z czasopism i wydawnictw zbiorowych, dokumenty i rozkazy o historycznym znaczeniu. Całość zebranego materiału obrazuje wysiłek zbrojny, ekonomiczny i polityczny narodu polskiego w czasie II wojny światowej. W bibliografii zastosowano układ systematyczny, wydzielając pięć działów podstawowych : Zagadnienia ogólne, Wojna obronna Polski 1939 r., Polski ruch oporu w II wojnie światowej, Działania polskich sił zbrojnych na Zachodzie /1939-1945/, Działania/Ludowego Wojska Polskiego /1943-1945/. Pracę uzupełniają indeksy : osobowy i nazw geograficznych.

9. ZARZĘBSKI Tadeusz

Polskie prawo biblioteczne 1773-1983 : katalog aktów normatywnych polskiego prawa bibliotecznego 1733-1983 / Tadeusz Zarzębski ; Biblioteka Narodowa. Instytut Książki i Czytelnictwa. - Warszawa : BN, 1985. - LXVII, 249, [1]s.

Zasadniczą część publikacji stanowi katalog zawierający ponad

1360 pozycji. Zebrano tu, w porządku chronologicznym rozporządzenia, rozkazy, okólniki, komunikaty, instrukcje, pisma urzędowe i inne akty normatywne dla bibliotek. W części opisowej pracy omówiono pojęcie prawa bibliotecznego, system i źródła prawa oraz jego historię. Pracę zamyka indeks przedmiotowy.

Oprac. Beata Rudzka-Florczuk

19. Lektury dla bibliotekarzy

Znakiem I oznaczono tytuły kwalifikujące się do księgozbiorów wszystkich bibliotek i filii bibliotecznych, znakiem II publikacje przydatne dla bibliotek miejskich i gminnych, znakiem III tytuły kwalifikujące się przede wszystkim do zbiorów bibliotek miejskich.

1. ANDRES M. : Z wychowawczych treści "Rozrywek dla dzieci". Biuletyn Informacyjno-Instrukcyjny 1985 nr 3, s.37-47 /II/.

Artykuł stanowi materiał przyczynkarski do historii prasy dziecięcej. Historię tę zapoczątkowało czasopismo "Rozrywki dla dzieci", redagowane w latach 1824-1828 przez Klementynę z Tańskich-Hoffmanową. Artykuł wydobywa przede wszystkim treści wychowawcze pisma, adresowanego przede wszystkim do dziewcząt. Zasięgą redaktorki tego pierwszego polskiego pisma dziecięcego było propagowanie na jego łamach pięknego i czystego języka narodowego - rzecz szczególnie cenna w dobie utraty niepodległości oraz mody na francuszczyznę.

2. PIASECKA D. : Proza Kornela Makuszyńskiego dla młodego odbiorcy. Zarys problematyki. Warszawa : 1984 Państw. Wydaw. Nauk. 115 s. , indeks /II/.

Praca niniejsza stanowi "wyciąg" ze znacznie obszerniejszego opracowania, będącego rozprawą doktorską. Starła się tu autorka uwzględnić najważniejsze wartości prozy Kornela Makuszyńskiego : konstrukcyjne, poznawcze, ideowo-moralne, estetyczne i językowo-stylistyczne. Oceniając utwory pisarza przeznaczone dla młodego odbiorcy zarówno z pozycji dydaktycznych jak i ze względu na ich walory artystyczne, dochodzi autorka do przekonania, iż literatu-

rę tę należy określić nie tylko jako konieczną w procesie wychowania dzieci i młodzieży, ale również jako w pełni wartościową.

Twórczość Kornela Makuszyńskiego nie doczekała się jak dotąd żadnego wnikliwego studium krytycznego. Niniejsze studium stanowi próbę naświetlenia jedynie wybranych aspektów tej prozy.

3. PRODUCCNCI mebli i sprzętów bibliotecznych. Informator. Warszawa : 1985 Biblioteka Narodowa, 26 s. , indeksy /I/.

Broszurka ta stanowi pierwszą, niejako próbną edycję informatora o producentach sprzętu przeznaczonego dla bibliotek. Publikacja opatrzona jest trzema indeksami : przedmiotowym /nazwy produkowanych mebli i sprzętów/, nazw producentów i topograficznym. W niektórych wypadkach podano charakterystyki techniczne mebli i sprzętów /na podstawie informacji producenta i na jego odpowiedzialność/. Wszystkie dane, zebrane przy pomocy bibliotek wojewódzkich Instytutu Książki i Czytelnictwa zgromadził w specjalnej kartotece, którą zamierza ciągle aktualizować. Kartoteka stanowić będzie także podstawę do udzielania doraźnych aktualnych informacji telefonicznych /pod numerem 25-72-41 wewn, 31/.

4. SZWALBE J. : Kierunki prac naukowo-badawczych w dziedzinie informacji naukowej wykonanych w kraju w 1983 r. /z uwzględnieniem obronionych prac magisterskich/. Aktual. Probl. Inf. Dok. Warszawa 1985 nr 3, s. 15-18 /III/.

W artykule przedstawiono dane liczbowe dotyczące prac z dziedziny informacji naukowej za okres siedmiu lat /1976-1982/. Odnotowano pewien wzrost prac z informacji naukowej w stosunku do prac bibliotekoznawczych. Prace te w większości zajmowały się problemami organizacji placówek i sieci inte, jak też opracowaniami i zbiorami informacyjnymi. Autor postuluje intensyfikację prac badawczych w dziedzinie języków informacyjnych, organizacji dokumentowania oraz formatów.

5. THEISS W. : Radlińska. Warszawa : 1984 "Wiedza Powszechna", 260 s. Myśli i ludzie /III/.

Praca niniejsza poświęcona jest omówieniu działalności i poglądów Heleny Radlińskiej - pedagoga, historyka, praktyka i teoretyka bibliotekarstwa, badacza i popularyzatora czytelnictwa.

W części pierwszej zawarta jest monografia tej postaci, część druga zaś stanowi wybór najbardziej reprezentatywnych pism, będących ilustracją poglądów autorki. Dorobek pisarski Radlińskiej obejmuje ponad 650 pozycji bibliograficznych - dominuje tematyka pedagogiczna, ale występują również zagadnienia z zakresu historii, bibliotekarstwa oraz nauki o książce. Poglądy Radlińskiej, zwłaszcza w dziedzinie pedagogiki opiekuńczej, aktualne są do dziś.

Oprac. Krystyna Bartoszewicz-Zykubek.

V. 20. KALENDAR IUM ROCZNIC I OBCHODOW

/kwiecień - czerwiec 1986 r./

- 1 IV 1896 - 90 rocznica urodzin Poli Gojawiczyńskiej, pisarki
/zm. 29 III 1963/
BARTELSKI Lech
Sylwetki polskich pisarzy współczesnych / Lech Bartelski. - Warszawa : WSiP, 1975. - S. 144-154 : Człowiek piszący
- KNYSZ-RUDZKA Danuta
Pola Gojawiczyńska / Danuta Knysz-Rudzka. - Warszawa : PIW, 1976. - 220 s.
- PRYSZCZEWSKA-KOZOŁUB Adela
Pisarstwo Poli Gojawiczyńskiej / Adela Pryszczewska-Kozolub. - Warszawa : PWN, 1980. - 200 s.
- 3 IV 1886 - 100 rocznica urodzin Władysława Tatarkiewicza, filozofa, historyka filozofii, estetyka i historyka sztuki /zm. 4 IV 1980/ / Zestaw. bibliogr. - zob. Biul. Inf. Bibl. 1976 styczeń-luty/
ESTREICHER Karol : Gdy odszedł Władysław Tatarkiewicz. Twórczość 1980 nr 7 s. 92-99
KALABARCZYK Damian : Śmierć profesora. Wiedza i Życie 1980 nr 6 s. 2-5, il.
OSIATYŃSKI Wiktor : Władysław Tatarkiewicz. Kultura 1980 nr 17 s. 1, 4 ; nr 18 s. 5, il.

TATARKIEWICZ Teresa, TATARKIEWICZ Władysław
Wspomnienia / Teresa Tatarkiewicz, Władysław Tatarkiewicz. - Warszawa : PIW, 1979. - 212 s.

5 IV 1896 - 90 rocznica inauguracji pierwszych nowożytnych Igrzysk Olimpijskich w Atenach.

LIS Jan, OLSZAŃSKI Tadeusz
Czas igrzysk : od Aten do Moskwy / Jan Lis, Tadeusz Olszański. - Warszawa : KAW, 1980. - 240 s.

MŁODZIKOWSKI Grzegorz
Olimpiady ery nowożytnej : idea i rzeczywistość / Grzegorz Młodzikowski. - Wyd. 2 rozsz. - Warszawa : SiT, 1984. - 476 s.

SKRZYPEK Eugeniusz
500 zagadek olimpijskich / Eugeniusz Skrzypek. - Wyd. 3. - Warszawa : WP, 1980. - 344 s.

SZCZEPAŃSKI Jan Alfred
Od Olimpij do Olimpiad / Jan Alfred Szczepański. - Kraków : WL, 1980. - 319 s.

6 IV 1971 - 15 rocznica śmierci Igora Strawińskiego, kompozytora rosyjskiego / od 1920 r. za granicą/ /ur. 17 VI 1882/

ERHARDT Ludwik
Igor Strawiński / Ludwik Erhardt. - Warszawa : PIW, 1978. - 404 s.

KAŃSKI Józef
Przewodnik operowy / Józef Kański. - Kraków : PWM, 1978. - S. 429-435 : Igor Strawiński

STROMENGER Karol
Iskier przewodnik operowy / Karol Stromenger. - Warszawa : "Iskry", 1976. - S. 417-431 : Strawiński

VLAD Roman
Strawiński / Roman Vlad; tł. Jerzy Popiel. - Kraków : PWM, 1974. - 348, [2] s.

- 12 IV 1961 - 25 rocznica wystartowania pierwszego w świecie załogowego statku kosmicznego "Wostok" 1 z Jurijem Gagarinem na pokładzie
- GADOMSKI Jan
Pierwszy człowiek w kosmosie / Jan Gadomski. - Warszawa : NK, 1961. - 30, [2]s.
- GAGARIN Jurij
Wspomnienia / Jurij Gagarin ; tł. Czesław Czarnogórski. - Warszawa : MON, 1981. - 444 s.
- 16 IV 1886 - 100 rocznica ukazania się pierwszego numeru Gazety Olsztyńskiej /Zestaw. bibliogr. - zob. Bibl. Olszt. 1985 nr 3 ; cz. 2 - zob. zestawienie bibliograficzne wewnątrz numeru/.
- 16 IV 1886 - 100 rocznica urodzin Ernsta Thälmana, działacza niemieckiego ruchu robotniczego /zamordowany w Buchenwaldzie 18 VII 1944/.
- DRECKI Ryszard : Ernst Thalmann. W 30 rocznicę śmierci. Tryb. Ludu 1974 nr 230 s.7
- PODKOWIŃSKI Marian : Towarzysz Teddy. W 30 rocznicę zamordowania Thaelmanna. Perspektywy 1974 nr 33 s. 22-23, il.
- 21 IV 1866 - 120 rocznica śmierci Krystyna Łacha Szyrmy, pisarza, tłumacza, filozofa, publicysty, wydawcy, działacza politycznego /ur. 17 XII 1790/
- CHOJNACKI Władysław, DĄBROWSKI Jan
Krystyn Łach Szyrma / Władysław Chojnacki, Jan Dąbrowski. - Olsztyn : "Pojezierze", 1971. - 226 s.
- DĄBROWSKI Jan
Polacy w Anglii i o Anglii / Jan Dąbrowski. - Kraków : WL, 1962. - S. 127-145 : Co widział w Anglii i Szkocji Krystyn Łach Szyrma
- MARTUSZEWSKI Edward
Polacy i niepolacy w Anglii / Edward Martuszeński. - Olsztyn : "Pojezierze", 1974. - S. 55-62 : Krystyn Łach Szyrma.

- 21 IV 1886 - 100 rocznica urodzin Juliana Bruna, działacza ruchu robotniczego, publicysty /zm. 28 IV 1942/
KALICKA Felicja
Julian Brun-Bronowicz : życie, działalność, twórczość / Felicja Kalicka. - Warszawa : KiW, 1973. - 261, [3] s.
- NOWAK Andrzej : Julian Brun-Bronowicz - granice literatury i polityki. Argumenty 1984 nr 44 s. 6, il.
- TYMIENIECKA Aleksandra : Działacz i publicysta. W dziewięćdziesięciolecie urodzin Juliana Bruna. Nowe Brogi 1976 nr 4 s. 96-104.
- 23 IV 1891 - 95 rocznica urodzin Sergiusza Prokofiewa, kompozytora radzieckiego, pianisty /zm. 5 III 1953/
JAROSZEWICZ Jerzy
Prokofiew / Jerzy Jaroszewicz. - Kraków : PWM, 1983. - 336 s.
- KANSKI Józef
Przewodnik operowy / Józef Kański. - Kraków : PWM, 1978. - S. 437-453 : Sergiusz Prokofiew
- PROKOFIEW Sergiusz
Autobiografia / Sergiusz Prokofiew ; tł. Jadwiga Ilnicka. - Kraków : PWM, 1970. - 290, [2] s.
- PROKOFIEW Sergiusz
Refleksje, notatki, wypowiedzi / Sergiusz Prokofiew ; tł. i oprac. Jadwiga Ilnicka. - Kraków : PWM, 1971. - 128, [2] s.
- STROMENGER Karol
Iskier przewodnik operowy / Karol Stromenger. - Warszawa : "Iskry", 1976. - S. 293-308 : Prokofiew
- 24 IV 1886 - 100 rocznica urodzin Juliusza Kleina, historyka i teoretyka literatury, edytora / zm. 23 III 1957/
Księga Pamiątkowa ku uczczeniu czterdziestolecia pracy na Uniwersytecie Warszawskim Prof. Dra Juliusza Kleina / red. Stefan ... - Łódź : "Polonista", 1949. - 555 s.

MIKULSKI Tadeusz

Miniatury krytyczne / Tadeusz Mikulski. - Warszawa : PIW, 1976. - S. 79-81 : Pożegnanie Juliusza Kleinera
Juliusz Kleiner : 1886-1957 / Jan Parandowski // W:
Portnety uczonych polskich / wybór Andrzej Biernacki. -
Kraków : WL, 1974. - S. 218-223

WYKA Kazimierz

Odeszli / Kazimierz Wyka. - Warszawa : PIW, 1983. - 65-
85 : Juliusz Kleiner

2 V 1826 - 160 rocznica śmierci Antoniego Młoczewskiego, poety,
autora powieści poetyckiej "Maria" /zm. 3 VI 1793/

DERNAŁOWICZ Maria

Antoni Młoczewski / Maria Dernałowicz. - Warszawa : PIW,
1967. - 226, [2]s.

GACOWA Halina

"Maria" i Antoni Młoczewski : kompendium źródłowe /
oprac. Halina Gacowa ; przedm. Jarosław Maciejewski. -
wrocław : Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1974. - 416 s.

PIGOŃ Stanisław

Miłe życia drobiazgi / Stanisław Pigoń. - Warszawa : PIW,
1984. - S. 99-122 : Uciec od rozpacz... : uwagi o no-
wych materiałach do twórczości i biografii Antoniego
Młoczewskiego

2 V 1921 - 65 rocznica wybuchu III Powstania Śląskiego

ANUSIEWICZ Marian, WRZOSEK Mieczysław

Kronika powstań śląskich : 1919-1921 / Marian Anusiewicz,
Mieczysław Wrzosek. - Warszawa : KiW, 1980. - 260 s.

JĘDRUSZCZAK Tadeusz

Powstania Śląskie : 1919, 1920, 1921 / Tadeusz Jędruszcak.
- Wyd. 4. - Katowice : "Śląsk", 1981. - 88 s.

LUDYGA-LASKOWSKI Jan

Zarys historii trzech powstań śląskich : 1919-1920-1921
/ Jan Ludyga-Laskowski. - Warszawa : PWN, 1973. - 461,
[2]s.

RYŻEWSKI Wacław

Trzecie powstanie śląskie 1921 : geneza i przebieg działań bojowych / Wacław Ryzewski. - Warszawa : MON, 1977. - 468 s.

3 V 1791 - 195 rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja

DOJRZAŁY owoc polskiego oświecenia. O trwałych wartościach Konstytucji 3 Maja. Przekrój 1981 nr 1882 s. 10, 12.

Konstytucja 3 Maja 1791 / oprac. Jerzy Łojek. - Wyd. 2. - Lublin : Wydaw. Lub., 1984. - 84 s.

Konstytucja 3 Maja 1791 : statut Zgromadzenia Przyjaciół Konstytucji / oprac. Jerzy Kowecki ; przedm. Bogusław Leśnodorski. - Wyd. 3. - Warszawa : PWN, 1983. - 136 s.

ŁOJEK Jerzy

Upadek Konstytucji 3 Maja : studium historyczne / Jerzy Łojek. - Wrocław : Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1976. - 323 s.

3 V 1891 - 95 rocznica urodzin Tadeusza Peipera, poety, krytyka, eseisty /zm. 10 XI 1969/

JAWORSKI Stanisław

U podstaw awangardy : Tadeusz Peiper pisarz i teoretyk. - Wyd. 2 uzup. - Kraków : WL, 1980. - 272 s.

KRYSZAK Janusz

Urojona perspektywa / Janusz Kryszak. - Łódź : Wydaw. Łódzkie, 1981. - S. 57-82 : Tadeusz Peiper poeta urojonej perspektywy

MATUSZEWSKI Ryszard

Z bliska / Ryszard Matuszewski. - Kraków : WL, 1981. - S. 147-161 : Burmistrz marzeń niezamieszkałych

5 V 1846 - 140 rocznica urodzin Henryka Sienkiewicza / zm. 15 XI 1916/ /Zestaw. bibliogr. - zob. Mat. Inf. Bibl. 1981 kwiecień-czerwiec/

- 6 V 1856 - 130 rocznica urodzin Zygmunta Freuda, psychologa austriackiego, twórcy psychoanalizy /zm. 23 IX 1939/ /Zestaw. bibliogr. wewnątrz numeru/
- 7 V 1966 - 20 rocznica śmierci Stanisława Jerzego Leca, poety, satyryka, aforysty, tłumacza / ur. 6 III 1909/
KUNCEWICZ Piotr : Lec i prozaicy. Agonia i nadzieja. /Literatura polska 1918-1980/. Prz. Tyg. 1985 nr 12 s. 15, 11.
Myślę, że jestem ... : wspomnienia i szkice o Stanisławie Jerzym Lecu / oprac. Wanda Leopold. - Kraków : WL, 1974. - 420 s.
SPRUSIŃSKI Michał
Imiona naszego czasu / Michał Sprusiński. - Kraków : WL, 1974. - S. 148-157 : Listy gończe
- 14 V 1891 - 95 rocznica urodzin Michaiła Bułhakowa, pisarza i dramaturga rosyjskiego / zm. 10 III 1940/ /Zestaw. bibliogr. wewnątrz numeru/
- 17 V 1866 - 120 rocznica urodzin Juliana Marchlewskiego, działacza polskiego i międzynarodowego ruchu robotniczego /zm. 22 III 1925/ /Zestaw. bibliogr. - zob. Blul. Inf. Bibl. 1976 styczeń-luty/
MARCHLEWSKI Julian Baltazar
Refleksje i aforyzmy / Julian Baltazar Marchlewski ; wybór Norbert Michta. - Warszawa : KiW, 1982. - 72 s.
MICHTA Norbert
Julian Marchlewski / Norbert Michta. - Warszawa : KiW, 1984. - 244 s.
MICHTA Norbert, SOBCZAK Jan
Postacie z przełomu wieku : z kręgu działaczy SDKPiL / Norbert Michta, Jan Sobczak. - Warszawa : KAW, 1983. - S. 237-265 : Wzór patriotycznej i internacjonalistycznej postawy

- 19 V 1971 - 15 rocznica śmierci Czesława Janczarskiego, poety,
autora książek dla dzieci i młodzieży /ur. 2 IX 1911/
DONEBACH Elżbieta : Czesława Janczarskiego uczucia
zaszyfrowane. Poezja 1975 nr 10 s. 55-58
OŻÓG Jan Bolesław
Jak świętych obcowanie / Jan Bolesław Ożóg. - Warsza-
wa : LSW, 1978. - S. 79-84 : Wspomnienie o Czesławie
Janczarskim
- 19 V 1976 - 10 rocznica śmierci Juliana Krzyżanowskiego, history-
ka literatury /ur. 4 VII. 1892/ /Zestaw. bibliogr. -
zob. Mat. Inf. Bibl. 1979 wrzesień-październik/
PIGOŃ Stanisław
Przez stulecia : studia z dziejów literatury i kul-
tury / Stanisław Pigoń. - Warszawa : PWN, 1964. -
S. 670-693 : Julian Krzyżanowski
- 23 V 1906 - 80 rocznica śmierci Henryka Ibsena, dramaturga nor-
weskiego /ur. 20 III 1828/ /Zestaw. bibliogr. - zob.
Mat. Inf. Bibl. 1977 listopad-grudzień/
NAWROCKI Witold
Klasyki i współcześni : szkice o prozie skandynaw-
skiej XIX i XX w. / Witold Nawrocki. - Poznań : Wydaw.
Poznańskie, 1980. - S. 137-155 : Henrik Ibsen
- 30 V 1896 - 90 rocznica założenia Mazurskiej Partii Ludowej
/ Zestaw. bibliogr. - zob. Bibl.Olszt. 1985 nr 3/
- 5 VI 1826 - 160 rocznica śmierci Karola Marii Webera, kompozyto-
ra, pianisty, dyrygenta niemieckiego /ur. 18 XI 1786/
KAŃSKI Józef
Przewodnik operowy / Józef Kański. - Kraków : PWN,
1978. - S. 61-67 : Carl Maria von Weber
REISS Józef Władysław
Mała historia muzyki / Józef Władysław Reiss. - Kra-
ków : PWN, 1979. - S. 116-118 : Carl Maria Weber

STROMENGER Karol

Iskier przewodnik operowy / Karol Stromenger. - Warszawa : "Iskry", 1976. - S. 522-527 : Weber

- 8 VI 1956 - 30 rocznica śmierci Jana Lechonia, poety /ur. 13 VI 1899/ /Zestaw. bibliogr. - zob. Mat. Inf. Bibl. 1979 marzec-kwiecień/

KWIATKOWSKI Jerzy

Felietony poetyckie / Jerzy Kwiatkowski. - Kraków : WL, 1982. - S. 84-88 : Lechoniowe pointy

Strofy o Janie Lechoniu / zebrał, oprac. i wstęp Stanisław Kaszyński. - Łódź : Wydaw. Łódzkie, 1985. - 144 s.

Konrad i erynie : Jan Lechoń / Tadeusz Witkowski / // W: Poeci dwudziestolecia międzywojennego / red. Irena Maciejewska. T. 1. - Warszawa : WP, 1982. - S. 436-475

- 14 VI 1886 - 100 rocznica śmierci Aleksandra Ostrowskiego, dramaturga rosyjskiego /ur. 12 IV 1823/

Literatura rosyjska w zarysie / red. Zbigniew Barański, Antoni Semczuk. - Warszawa : PWN, 1973. - S. 450-463 : Aleksander Ostrowski

SLIWOWSKI Rene

Od Turgieniewa do Czechowa / Rene Sliwowski. - Warszawa : PWN, 1970. - S. 166-246 : Twórca repertuaru narodowego

- 18 VI 1936 - 50 rocznica śmierci Maksyma Gorkiego, pisarza radzieckiego /ur. 28 III 1868/ /Zestaw. bibliogr. - zob. Biul. Inf. Bibl. 1976 marzec-kwiecień/

- 29 VI 1941 - 45 rocznica śmierci Ignacego Paderewskiego, pianisty, polityka, /ur. 6 XI 1860/ /Zestaw. bibliogr. - zob. Mat. Inf. Bibl. 1979 styczeń-luty/

DROZDOWSKI Marian Marek

Ignacy Jan Paderewski : zarys biografii politycznej / Marian Marek Drozdowski. - Wyd. 2. - Warszawa : "Interpress, 1981. - 320 s.

GRZELONSKI Bogdan

Do New Yorku, Chicago i San Francisco : szkice z biografii polsko-angielskich. - Warszawa "Interpress", 1983. - S. 106-116 : Ignacy Jan Paderewski

FIBER Andrzej

Droga do sławy : Ignacy Paderewski w latach 1860-1902 / Andrzej Fiber. - Warszawa : PIW, 1982. - 680 s.

Oprac. Beata Rudzka-Florczuk

VI. KRONIKA BIBLIOTEK

21. Z prac Ogólnopolskiego Zespołu Bibliotekarzy Partyjnych

W Komitecie Centralnym PZPR w Warszawie odbyło się 17 grudnia 1985 r. kolejne posiedzenie prezydium Ogólnopolskiego Zespołu Partyjnego Bibliotekarzy /poświęcone ustaleniu planu pracy Zespołu na okres do X Zjazdu Partii/. 12 lutego b.r. odbędzie się plenarne posiedzenie Zespołu poświęcone ocenie stanu i perspektyw rozwojowych bibliotek szkół wyższych. 11-12 marca Zespół zorganizuje seminarium dla bibliotekarskiego aktywu partyjnego poświęcone problemom upowszechnienia czytelnictwa /m.in. Janowi Burakowskiemu z WBP w Olsztynie zlecono opracowanie też do dyskusji nad problemami socjalistycznej edukacji społeczeństwa/.

Prezydium Zespołu opracuje także propozycje zapisów dotyczących bibliotek i czytelnictwa w programie PZPR i w materiałach przygotowywanych na X Zjazd. Rozpatrywano potrzebę uzupełnienia składu Zespołu, m.in. w jego skład powołano mgra Mariana Filipkowskiego, dyrektora Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Olsztynie.

Jan Burakowski

22. Kalendarium wydarzeń z życia bibliotek publicznych i zakładowych oraz organizacji społecznych środowiska bibliotekarskiego.

- 8 X - Instruktorzy WBP hospitalowali pracę bibliotek w gm. Wielbark. Ocena wypadła na ogół pozytywnie, sporo uchybień stwierdzono w filii w Przeździęku Wielkim.
- 10 X - Instruktorzy WBP hospitalowali pracę bibliotek w gm. Świątki. Całokształt pracy oceniono bardzo pozytywnie, szczególnie przez wychowawczo-popularyzacyjną z dziećmi.
- 15 X - Irena Pierczyńska zrezygnowała, na własną prośbę, ze stanowiska dyrektora MBP w Mrągowie /z uwagi na stan zdrowia/. Z dniem 16 października Naczelnik Miasta powołał na stanowisko dyrektora mgr Stefanię Polewacz. Posiada ona wykształcenie prawnicze, przez szereg lat pracowała w urzędach administracji państwowej w Piekaczach i Mrągowie.
- 24 X - Instruktorzy WBP hospitalowali pracę bibliotek w gminie Zalewo. Oceniono ją bardzo wysoko, szczególnie organizację i działalność punktów bibliotecznych i popularyzację zbiorów.
- 30 X - Komisja pod kierownictwem E. Sikorskiej z Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie podsumowała przebieg w woj. olsztyńskim "Współzawodnictwa o najlepszą bibliotekę w gminie" /zob. sprawozdanie ze Współzawodnictwa/.
- 31 X - Mgr Sabina Siemaszko, długoletnia pracownica WBP w Olsztynie, organizatorka i kierowniczką działu Zbiorów Specjalnych, została odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.
- X - Nakładem SS-K "Pojezierze" w Olsztynie ukazał się kolejny tomik poezji Wiesława Niesiobędzkiego, kandydata na członka ZLP, dyrektora MBP w Iławie.
- 20-21 XI - WBP zorganizowała, przy współudziale MBP w Iławie, seminarium szkoleniowe dla kierowników czytelni bibliotek miejskich i miejsko-gminnych.

- 27 XI - W Olsztynie odbyła się impreza związana z podsumowaniem Współzawodnictwa Bibliotekarzy województwa olsztyńskiego na 40-lecie PRL /zob. osobna nota/.
- 29 XI - W Iławie zmarła Danuta Hertłowa, emerytowany dyrektor Powiatowej Biblioteki Publicznej w Iławie /zob. artykuł H. Jakubca/.
- 2 XII - Pod przewodnictwem wiceministra Edwarda Gołębiowskiego, odbyło się w Warszawie plenarne posiedzenie Państwowej Rady Bibliotecznej, poświęcone ocenie aktualnego stanu prac nad nowelizacją "Programu rozwoju bibliotek polskich" i Ustawy o bibliotekach.
- 5 XII - W adaptowanym na potrzeby WBP budynku przy ul. 1 Maja 5 rozpoczęły działalność przeniesione do tego budynku: dział Zbiorów Specjalnych z wypożyczalnią muzyczną oraz filia nr 5 dla dzieci i młodzieży do lat 18. W końcu grudnia do pomieszczeń przy ul. 1 Maja przeniesiono dział Udostępniania Zbiorów i dział Instrukcyjno-Metodyczny a w początkach stycznia 1986 r. - dyrekcję, księgowość i dział Organizacyjno-Administracyjny.
- 10 XII - WBP zorganizowała naradę dla dyrektorów bibliotek rejonowych woj. olsztyńskiego, poświęconą głównie omówieniu planów pracy na 1986 r.
- 18 XII - W Lidzbarku Warm. otwarto nową filię MBP. Zlokalizowana została przy ul. Orneckiej w budynku socjalno-usługowym miejscowego PGR, który zapewnił lokal i wyposażył filię w sprzęt. W otwarciu filii uczestniczył, obok przedstawicieli miejscowych władz, m.in. prof. Bolesław Dąbrowski, przewodniczący ZW Tow. Między Powszechnej.
- 18 XII - ZO SBP zorganizował spotkanie młodych bibliotekarzy z terenu Olsztyna. Uczestnicy zapoznani zostali z celami i działalnością SBP oraz ważniejszych bibliotek miasta.
- 20 XII - Odbyło się posiedzenie plenarne ZW ZEMP, poświęcone dyskusji nad tematem "Działalność kulturalna jako ważny czynnik aktywizacji młodzieży". Na posiedzeniu sporo miejsca poświęcone sprawom czytelnictwa.

- 31 XII - Na emeryturę przeszła Wiktoria Grabowska, kier. filii bibliotecznej w Nawiadach, gm. Piecki - jedna z pionierek i najbardziej zasłużonych bibliotekarek wiejskich woj. olsztyńskiego /zob. artykuł o W.G. w bieżącym numerze "Bibl.Olsztyńskiego"/.
- 31 XII - Na emeryturę przeszła Krystyna Krakowiak, pracownica MBP w Iławie, zatrudniona w tej bibliotece od 1947 roku /zob. wywiad z K.K. w "Bib.Olszt." 1983 nr 4 str. 83-84/.
- 31 XII - Odbyło się ogólne zebranie pracowników WBP w Olsztynie na którym dyrektor R.Ławrynowicz poinformował o ważniejszych osiągnięciach Biblioteki w 1985 r. a z-ca dyr. I.Syrojć o planach na 1986 r. Bibliotekarzom jubilatom, którzy przepracowali w WBP 20 i więcej lat dyrekcja złożyła gratulacje i podziękowania. Kol. St.Borodynko wręczyła ufundowane przez Związek upominki książkowe.

Oprac. Jan Burakowski

VII. Z ZAŁOŻONEJ KARTY

23. Danuta Hertłowa /15 VI 1914-31 XI 1985/

W dniu 2 grudnia 1985 r. na Omentarzu Komunalnym w Iławie odbył się pogrzeb zmarłej 31 listopada, w wieku 71 lat, emerytowanej dyrektorki Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Iławie /z lat 1958 do 1975 r. / - Danuta Hertłowej.

Danuta Hertłowa, z domu Jakiel, pracę zawodową w bibliotekarstwie rozpoczęła 1 listopada 1949 r. w wypożyczalni dla dorosłych. W latach 1951-1957 pracowała w Powiatowym Domu Kultury na stanowisku instruktora kulturalno-oświatowego. Do bibliotekarstwa powróciła w 1958 r., na stanowisku kierownika Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej rozpoczęła stabilizację w zawodzie.

Danuta Hertłowa posiadała wykształcenie średnie ogólne, a z zakresu bibliotekarstwa ukończone kursy specjalistyczne - m.in. dotyczące organizacji pracy i czytelnictwa. Decyzją Ministerstwa Kultury i Sztuki zwolniono ją od wymagań kwalifikacyjnych na stanowisko starszego bibliotekarza.

Dorobek Danuty Hertłowej jako organizatora bibliotek i czytelnictwa w powiecie Iława jest duży. Po objęciu przez nią kierownictwa Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej, zauważyła współpracownica Agata Kobiś w artykule p.t. "Czwierć wieku w służbie książki" /zob. "Bibliotekarz Olsztyński" 1974 r. nr 3/, w powiecie zarejestrowanych było, w stosunku do ogółu mieszkańców, zaledwie 5,5% czytelników, którzy wypożyczyli w ciągu roku 49 tysięcy książek. Z danych WBP za rok 1974 wynika natomiast, że na pół roku przed odejściem Danuty Hertłowej na emeryturę i dokonaniem zmian w strukturze administracyjnej i terenowej /co nastąpiło z dniem 1 lipca 1975 r./, w powiecie Iława odnotowano 23,8% czytelników /przy średniej wojewódzkiej 24,6/ i prawie 325 tys. wypożyczeń /22,6 wypożyczenia na 1 czytelnika przy średniej wojewódzkiej 19,0/. W końcu 1959 r. w powiecie Iława było 15 bibliotek i tylko 27 punktów bibliotecznych oraz 56 tys. wol. książek, a w końcu 1974 r. - 18 bibliotek i filii, 83 punktów bibliotecznych, 145 tys. wol. książek.

Obsługą Danuty Hertłowej była, m.in., praca z młodzieżą, organizacja wystaw książkowych, spotkań autorskich, konkursów czytelniczych. O przeszłości bibliotek iławskich opublikowała w 1966 r. /nr 117/

w "Głosie Olsztyńskim" artykuł, a nieco wcześniej, bo w 1961 r. jej przemyślenia na temat popularyzacji literatury niebeletrystycznej, zamieszczone zostały w "Informatorze" WIMBP /nr 2/.

"Trzeba wspomnieć o licznych dyplomach i nagrodach, które otrzymała PIMBP oraz niektóre placówki terenowe za osiągnięcia w konkursach czytelniczych" - pisze Agata Kobiś. Rzeczywiście biblioteki publiczne w powiecie iławskim, szczególnie w Iławie, Biskupcu i Kisielicach, często za czasów Danuty Hertlowej były nagradzane na "niwie upowszechnienia czytelnictwa". I tak w dniu 17 grudnia 1960 r. w finale ogólnopolskiego współzawodnictwa bibliotek publicznych i społecznych jedną z nagród centralnych otrzymała PIMBP w Iławie. W 1962 roku, w ramach ogólnopolskiego konkursu "Wiedza pomaga w życiu" wyróżniły się m.in. biblioteki powiatowe w Iławie, Bartoszycach, Olsztynie i Mrągowie.

PIMBP w Iławie w latach 60-tych i 70-tych była aktywnym uczestnikiem szeregu akcji czytelniczych na popularyzację literatury rolniczej, morskiej, oświaty sanitarnej na wsi, wiedzy /"Wkład Polaków do skarbnicy wiedzy"/, opracowanie pomocy metodycznych, w których bibliotekarze często uzyskiwali cenne nagrody i wyróżnienia.

Przenyslenia i systematycznie wytrwałe starania Danuty Hertlowej w kontaktach z władzami terenowymi i inspekcją pracy związków zawodowych przyczyniały się do poprawy z roku na rok bazy lokalowej bibliotek. Uzyskane wybudowane w czynie społecznym pomieszczenia dla bibliotek miejsko-gminnych w Suszu i Prabutach, a także dla bibliotek wiejskich w Sypanicy i Iławicach. Na początku lat 70-tych większe lokale, wraz z czytelniami, otrzymały biblioteki w Ząbrowie, Jędrzychowie i Redakach. Zaaranżowano adaptację pomieszczeń dla bibliotek w Lasecznie i Goryniu. Dzięki jej usilnym staraniom zapadły również decyzje w sprawie perspektywicznej poprawy warunków lokalowych PIMBP i doraźnego przyznania tej bibliotece dodatkowej powierzchni w obrębie budynku Państwowego Domu Kultury.

PIMBP w Iławie, tuż przed odejściem danuta Hertlowej na emeryturę, tj. w czerwcu 1975 r. otrzymała dodatkowo 3 pomieszczenia o ogólnym metrażu około 100 m² w budynku zwolnionym przez Urząd Powiatowy, który przeniesiony został do nowej siedziby /w lokalu tym zlokalizowano Oddział dla dzieci i Dział Gromadzenia Zbiorów/.

W swoim środowisku i wśród bibliotekarek powiatu - z żalem wspominają współpracownice - Danuta Hertłowa cieszyła się wielką

sympatią i szacunkiem. Pozostanie w pamięci koleżanek i kolegów, w skali województwa, jako utalentowany bibliotekarz oraz "z krwi i kości" działacz kulturalno-oświatowy. Nieustanna troska o stały rozwój czytelnictwa, oddanie się pracy zawodowej i społecznej /Danuta Hertłowa przez wiele lat pełniła m.in. obowiązki ławnika sądowego, była członkiem PZPR, Ligi Kobiet i TPRP/ spowodowała, że pod jej wprawą, kierowniczą ręką wychowało się grono dobrych, ustabilizowanych w zawodzie bibliotekarzy.

W grudniu 1969 r. Danuta Hertłowa uhonorowana została doroczną nagrodą Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Olsztynie za upowszechnienie kultury. Zespół pracowników PiMBP w samej Iławie liczył wtedy 8 osób, a dalszych 16-cie osób pracowało w bibliotekach i filiach gromadzkich i miejskich.

Za wieloletni, twórczy wkład w rozwój bibliotekarstwa i upowszechnienie kultury na Ziemi Iławskiej Danuta Hertłowa odznaczona została Srebrnym Krzyżem Zasługi, odznakami: "Tysiąclecia" i "Czterdziestolecia", odznakami honorowymi: Zasłużony Działacz Kultury, Zasłużonym dla Warmii i Mazur.

Henryk Jakubiec

